

Soubor otázek a odpovědí k novele zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Část druhá: Základní ustanovení sociálně-právní ochrany

§ 5 Přední hledisko SPOD

- Zůstává zájem a blaho dítěte nejpřednějším hlediskem nebo jsou další aspekty na stejné rovině?
- ➔ Stávající zásada, že předním hlediskem sociálně-právní ochrany je zájem a blaho dítěte, je doplněna v souladu s mezinárodním i vnitrostátním právem a s přihlédnutím k ustálené judikatuře Ústavního soudu České republiky a Evropského soudu pro lidská práva. Za přední hledisko sociálně-právní ochrany je třeba považovat rovněž ochranu rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči. Při tom je nezbytné přihlížet k širšímu sociálnímu prostředí dítěte. Navrhované doplnění koresponduje s Úmluvou o právech dítěte, která stanoví, že dítě má právo na péči svých rodičů (čl. 7 odst. 1) a že rodiče mají prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte (čl. 18 odst. 1). Obdobně Listina základních práv a svobod stanoví, že rodičovství a rodina jsou pod ochranou zákona, péče o děti a jejich výchova je právem rodičů a děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči (čl. 32 odst. 1, 4). Rovněž Ústavní soud České republiky ve svých nálezech opakovaně zdůrazňuje, že vazba mezi rodičem a dítětem je jedním z prvořadých předpokladů zdárného vývoje dítěte. Pro rodiče a dítě je možnost být spolu základním prvkem rodinného života. Opatření, která jim v tom brání, představují podle Ústavního soudu České republiky zásah do práva na rodinný život (srov. čl. 32 odst. 4 Listiny). Stejná východiska a principy jsou konstantně vyjadřovány i v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. Zájem a blaho dítěte však zůstávají i nadále jmenovány na prvním místě v úpravě předních hledisek sociálně-právní ochrany, v souladu s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Vzhledem k tomu se nemění základní postulát sociálně-právní ochrany dětí, podle kterého převažuje zájem dítěte nad zájmy a právy všech ostatních osob, včetně rodičů.
- „Přitom se přihlíží i k širšímu sociálnímu prostředí dítěte“ - o jak široké prostředí jde?
- ➔ Jde o síť sociálních vztahů daného dítěte, neboť při výkonu SPOD je nutné vždy zohledňovat specifika konkrétní rodiny a jejích členů, a to v patřičných souvislostech (je nutné vzít v úvahu rodinné vztahy, vzdělání, zdravotní stav členů rodiny, majetkovou situaci apod.). K tomuto slouží např. ekomapa, genogram a rodinné mapy, jakožto metody zjišťování vztahových záležitostí dítěte.

§ 9a

- Co je to „náhradní rodinné prostředí“? V novele je náhradní péče, náhradní rodinná péče, nikoli prostředí.
- ➔ Náhradní rodinná péče je poskytována v náhradním rodinném prostředí. Zásadně nelze za náhradní rodinné prostředí považovat tzv. rodinné skupiny v dětských

domovech nebo tzv. rodinnou péči poskytovanou v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Část třetí: Opatření sociálně-právní ochrany

Hlava I. Preventivní a poradenská činnost

§ 10 Vyhodnocování, IPOD, případové konference

- Vzhledem k tomu, že zatím nedošlo ke změně Instrukce MPSV k vedení spisové dokumentace, má být formulář Vyhodnocení situace dítěte a následný IPOD zakládán do spisu Om v časové řadě (tedy založí se tehdy, je-li vyhotoven)? Obdobně se postupuje při aktualizaci Hodnocení a vytvoření nového IPOD?
 - Aktualizace hodnocení – je nutno vždy vytvořit celý nový formulář (a opsat do něj údaje, které již byly uvedeny v předešlém Hodnocení) nebo je možné aktualizovat pouze potřebnou část Hodnocení a zbylé části nevyplňovat nebo do spisu vůbec znovu nevkládat?
- ➔ Předpokládáme, že v nejbližší době bude k dispozici vyhodnocovací formulář v elektronické „zamykací“ verzi. Do té doby je bohužel třeba používat verzi papírovou. Tzn. vyplnit všechna políčka ke konkrétnímu datu (datum zapsat). Pokud bude např. po 3 měsících situace dítěte přehodnocována, použijete ten samý formulář s tím, že pokud došlo ke změně např. u zdravotního stavu dítěte, do „políčka“ zdravotní stav se tato změna uvede (opět s datem). Je nutné vidět ve formuláři změny u jednotlivých situací, aby bylo možné posoudit vývoj situace, zatím tedy pouze papírově. Elektronická verze bude jednotlivé zápisy k určitému datu vždy zamykat, vždy po změně si vytisknete vyhodnocení s provedenými změnami. Je nutno upozornit, že vyhodnocovací formulář se nezařazuje do chronologicky vedeného spisu Om (nepřičítají se mu čísla), ale jeho poslední (aktuální) verze musí být v rámci spisu vždy přehledně k dispozici. Obdobně jako sociální záznam. Vždy je tedy jen jedno vyhodnocení pro jedno dítě, které je pravidelně aktualizováno. Stejně se postupuje i v případě IPOD. Výše uvedené bude součástí novelizované instrukce o vedení spisové dokumentace, která se připravuje.
- IPOD by měl být vždy vytvářen OSPODem, který je místně příslušný s ohledem na trvalé bydliště dítěte. Co však dělat, když se rodina dlouhodobě zdržuje v jiném správním obvodu, než kde má trvalý pobyt? Přece nemohu s rodinou pracovat a vytvářet IPOD, když ji vůbec neznám?
- ➔ OSPOD místně příslušný podle trvalého pobytu dítěte je odpovědný za výkon sociálně-právní ochrany daného dítěte, pokud má však dítě faktické bydliště jinde, může OSPOD využít institut dožádání a požádat jiný OSPOD o provedení úkonu, který by sám mohl provést jen s obtížemi nebo s neúčelnými náklady anebo který by nemohl provést vůbec (viz § 13 správního řádu). Daný OSPOD tedy může požádat o vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, jakož i o vypracování individuálního plánu ochrany dítěte ten OSPOD, v jehož obvodu se dítě fakticky zdržuje. Tím se však nezbavuje odpovědnosti, stále zůstává klíčovým subjektem SPO daného dítěte, avšak za součinnosti OSPOD, který je rodině a dítěti bližší, rodinu zná a může pomoci s naplánováním případu při znalosti místních podmínek a dostupných služeb.

Dalším možným řešením je požádat OSPOD dle faktického bydliště dítěte ke spolupráci při dlouhodobějším sledování poměrů dítěte – viz Stanovisko MPSV ze dne 2. 2. 2004, které zasiláme v příloze. Pak by vyhodnocení situace dítěte a rodiny a IPOD byly řešeny v rámci spisu Nom u OSPOD v místě faktického bydliště dítěte a rodiny. V návaznosti na tuto skutečnost pak dochází k tomu, že spisová dokumentace označená spisovou značkou Nom se de facto svým obsahem stává spisovou dokumentací Om. Dožádanému úřadu by měla být postupována kopie spisové dokumentace Om v zájmu jeho informovanosti o dosavadním postupu při poskytování sociálně-právní ochrany dětí a naopak OSPOD, který vede spis Om, by měl být informován o všech zásadních krocích činěných v rámci Nom spisu.

- Při přijetí podnětu na OSPOD nepůjde vždy o dítě dle § 6 ZSPOD. V průběhu práce s rodinou zjistím, že rodina je problémová. Někdy to však může trvat 3-5 měsíců. Jak řešit tento mezikas?
- ➔ Pokud vyhodnotíte, že nejde o dítě uvedené v § 6 (a zároveň nejde např. o opatrovnícké řízení), nebudete zakládat spis Om, ale dané podání povedete pod č. j. přiřazeným podatelnu. Sesbíráte-li potřebné údaje a dojdete k závěru, že není důvod pro zařazení dítěte do evidence, spis jednoduše uzavřete a založíte. Není však vyloučeno, že za pár týdnů či měsíců nevzejde další podnět, resp. se ukáže, že dítě je ohrožené a je třeba jeho situaci řešit. V takovém případě je založen spis Om, který by měl obsahovat i údaje z původně založeného spisu o původním podnětu. Pak dochází k podrobnému vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a vytvoření IPOD. Je tedy třeba vést kartotéku takovým systémem, který umožní identifikaci ohrožení, tedy např. podle příjmení dítěte (obdobně jako je tomu u lékaře). Tak lze celkem přehledně zjistit, že se u daného dítěte sešlo více podnětů a je tedy evidentní, že situace není v pořádku a je třeba s tím něco dělat. MPSV v současné době reviduje Instrukci o vedení spisové dokumentace v tomto smyslu.
- U kterých dětí a s jakými problémy musí být IPOD? U kterých ne? Stejná otázka pro případové konference – u kterých dětí s jakými problémy? U kterých ne?
- ➔ Odpověď lze nalézt v Informaci ze dne 21. 12. 2012 a zejména v příslušných ustanoveních zákona o sociálně právní ochraně dětí (zejména § 10 odst. 3 písm. c), d), e) a § 14 odst. 2 písm. b), c) ZSPOD).
- Při práci s problematou rodinou je vytvořen IPOD pouze sociálním pracovníkem. Rodina však nespolupracuje a nepřijde na společnou schůzku k aktualizaci IPODu opakovaně. Sociální pracovník SPOD si tedy bude aktualizovat pouze jím vytvořený IPOD, který však nenese žádné posuny. Jak zajistit vývoj spolupráce s rodinou? Nebo si jen aktualizovat sociálním pracovníkem vytvořený IPOD?
- ➔ IPOD slouží primárně pro naplňování kroků OSPODu. I v případech nespolupracujících klientů je možné se obrátit na další odborníky (učitel, vychovatel, lékař, pracovník sociální služby apod.) nebo příbuzné dítěte a s nimi spolupracovat na vytvoření IPODu. Za výkon sociálně-právní ochrany odpovídá OSPOD, nepotřebuje schválení IPOD rodiči, ti by však s IPOD měli být seznámeni (lze jim ho

např. zaslat poštou). Z IPOD musí být zřejmé, co jejich nespolupráce přináší a znamená pro další vývoj situace (tzn. variantní řešení – pokud rodič spolupracovat bude a pokud nebude). I před přijetím novely bylo třeba zajišťovat sociálně právní ochranu dětí v případech, kdy rodiny nespolupracovaly, nespolupráce rodičů neznamená, že OSPOD rezignuje, situaci pouze monitoruje nebo ji vyřeší odebráním dítěte z rodiny - viz nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 485/10 nebo II. ÚS 2546/10.

- Pravidelná aktualizace IPOD – co je považováno za pravidelné? Jak časté mají být aktualizace? Za jaké situace se může IPOD ukončit?
- ➔ Pravidelná aktualizace IPOD = vždy když je to potřeba, zejména dochází-li ke změnám (viz § 10 odst. 5 písm. c) ZSPOD).
- Mohli bychom poprosit o přesný odkaz, jakým způsobem bude hrazena účast odborníků, kteří se účastní případové konference a budou si nárokovat náhradu mzdy? Potřebujeme totiž pádné odůvodnění pro vedení, z čeho tato možnost pramení.
- ➔ Úprava je ve stejném ustanovení jako v případě účasti na jednání komise SPOD a pro poradní sbory - § 38 odst. 7 ZSPOD (odkaz naleznete v § 10 odst. 3 písm. e) poslední věta ZSPOD).
- Jestliže je v rodině více sourozenců stejných rodičů, je nutné vyhodnocovat situaci každého dítěte zvlášť a vytvářet pak také individuální plán každému dítěti?
- ➔ Ano, některé části budou samozřejmě společné.
- Vypracování IPOD, vyhodnocení se nevztahuje na případy, kdy jsme např. opatrovníkem u VaV. Pokud jde o dlouhodobý spor, problém s rodiči – komunikace apod. má se zahrnout již do případů posuzování?
- ➔ Ano, je-li vyhodnoceno, že spor rodičů dítě ohrožuje, resp. že rodiče neplní dostatečně rodičovskou zodpovědnost a jde o dítě spadající do § 6 ZSPOD.
- Pokud ano – viz výše, tak v případě, že jeden úřad vede Nom a druhý Om, u nás Nom jeden rodič, druhý rodič tam kde Om, znamená to, že si IPOD dělá každý úřad, nebo jeden IPOD vypracovaný společně?
- ➔ IPOD vždy vypracovává OSPOD dítěte, tedy ten, který vede spis Om.
- Ve kterých případech vyhodnocovat situaci dítěte za použití vyhodnocovacího nástroje + vytvářet individuální plán ochrany dítěte (IPOD)? Vždy, kdy se dostane do evidence SPOD?
- ➔ Nikoli. Vždy, když po předběžném vyhodnocení případu dojdete k závěru, že se jedná nebo může jednat o ohrožené dítě ve smyslu § 6. Bližší informace naleznete

v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.

- Ve kterých případech nebude nutné vypracovávat individuální plán? Sociální pracovníci upozorňují, že např. u dětí, které byly jednorázově přistiženy při kouření nebo požití alkoholu se jim to nezdá zcela účelné stejně jako u řešení dohod na úpravu výchovy výživy, řešení dědictví apod.
- ➔ Bližší informace naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Nemáme indicie, že se jedná o dítě v situaci uvedené v § 6, proto nepřistoupíme ani k použití vyhodnocovacího nástroje, pak nemusíme dělat individuální plán dítěte?
- ➔ Přesně tak.
- Jaká je definice „ohroženého dítěte“?
- ➔ § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
- V jaké šíři je třeba vytvářet IPOD, jak má vypadat?
- ➔ Viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012 + přílohy. Je možné se inspirovat i individuálními plány vypracovávanými v sociálních službách a dostupné literatuře. Je možné pracovat též s metodickými doporučeními MPSV č. 2,3 a 9 z roku 2009 (dostupné na webových stránkách MPSV).
- Jak má vypadat spis? Dokumenty se nyní zakládají chronologicky. Na počátku nelze hned komplexně zachytit všechny oblasti života dítěte a rodiny a bude třeba se k vyhodnocovací šabloně vracet a doplňovat postupně jak se rozkrývají potíže rodiny.
- ➔ Odpověď na tento dotaz naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012. Jak má vypadat spis řeší Instrukce MPSV o vedení spisové dokumentace, která v tuto chvíli prochází revizí.
- Kdy bude vyhláškou MPSV stanoveno:
 - a) zaměření a rozsah vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny podle § 10 odst. 3 písm. c) zákona o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen zákona),
 - b) obsah individuálního plánu ochrany dítěte podle § 10 odst. 3 písm. d) zákona,
 - c) minimální rozsah poradenství, které je osobě pečující nebo osobě v evidenci trvale nebo dočasně poskytováno při zajištění osobní péče o dítě svěřené do péče a obsah,

zaměření a způsob zajištění zvyšování znalostí a dovedností v oblasti výchovy a péče o dítě pro osoby pečující a osoby v evidenci?

- ➔ Již je stanoveno vyhláškou č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí.
- Kdy bude vyhláškou MPSV stanoven obsah standardů kvality sociálně-právní ochrany a jejich bodové hodnocení při poskytování sociálně-právní ochrany?
- ➔ Již je stanoveno vyhláškou č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí (v přílohách 1 až 3).
- Je možné získat verzi individuálního plánu odpovídající a v souladu s ustanovením § 58b odst. 2 písmeno b) zákona? Je možno ji použít od 1. 1. 2013?
- ➔ Viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012 + přílohy. Je možné se inspirovat i individuálními plány vypracovávanými v sociálních službách a dostupné literatuře. Je možné pracovat též s metodickými doporučeními MPSV č. 2, 3 a 9 z roku 2009 (dostupné na webových stránkách MPSV).
- Do jakého data bude obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen zpracovat individuální plán ochrany dítěte u současných klientů?
- ➔ U klientů, jimž je SPO poskytována před datem účinnosti, není zpracování IPOD povinné. Nicméně je vhodné jej i přesto zpracovat, zdá-li se to být v daném případě účelným. Bližší informace naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. k 20. 12. 2012.
- § 10 odst. 5 písm. c) – co znamená „pravidelně aktualizuje“?
- ➔ To znamená, že spolu s tím, jak se vyvíjí a mění situace dítěte a jeho rodiny, vyvíjí se a mění rovněž individuální plán jeho ochrany. Aby plnil svůj účel, musí IPOD reflektovat aktuální situaci dítěte.
- Máme používat stará metodická doporučení, nebo přijdou nová? Zejména č.2/2009 k vyhodnocování dětí v obtížné sociální situaci, č.3/2009 k vytvoření individuálního plánu péče a o dítě, č.2/2010 pro postup orgánů SPOD při případové konferenci.
- ➔ Ano, z metodických doporučení z roku 2009 lze vycházet.
- Kdo může být facilitátorem případové konference? Může se jednat např. o kolegu z oddělení nebo vedoucí? Z jakých prostředků by bylo případně možné uhradit odměnu facilitátorovi – odborníkovi přizvanému zvenčí?
- Plánuje MPSV proškolit pracovníky OSPOD ve facilitaci, nebo bude na tyto sezení najímán externí pracovník a zda jej bude možné platit celý den nebo jen hodinově stejně jako členy komise SPOD?

- V současné době u soudu rozjednána řízení o výchovném opatření /dohledy/ a svěřeni dítěte do péče jiné fyzické osoby – prarodiče – platí pro OSPODY povinnost uspořádat případovou konferenci? S výjimkou případů, kdy by to bylo zjevně neúčelné.
- ➔ Externího facilitátora lze zaplatit z dotace na výkon SPOD, lze o facilitaci požádat kolegu či kolegyni, kteří nevedou případ. MPSV neplánuje v tuto chvíli školení k případovým konferencím. Blíže viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012. Zároveň upozorňujeme na publikaci MPSV Manuál k případovým konferencím z roku 2011, který je, mimo jiné, k dispozici na adrese <http://www.mpsv.cz/files/clanky/13087/manual.pdf>.
- Pokud již máme dohodu o spolupráci se subjektem, který má pověření k výkonu SPOD a zajišťuje nám pořádání případových konferencí (moderátora, místo a zapisovatele), je nutné, aby se pořádáním PK zabývala Komise pro sociálně-právní ochranu dětí?
- ➔ Nikoli.
- OÚORP má za povinnost pořádat případové konference – kromě situací, kdy uspořádání konference stanoví zákon povinně - § 14, odst. 2, zákona, bude na uvážení OSPODu, zda vyhodnotí, že by bylo v zájmu dítěte uspořádat př. konferenci?
- ➔ Ano.
- Když je dítě již v ústavní péči (čili již dříve založený spis), stačí, když nejprve vypracujeme IPOD (z aktuálních či blízkých návštěv apod.) a teprve později se vypracuje "Vyhodnocování"? Nebo je posloupnost přesně daná?
- ➔ IPOD přímo navazuje na vyhodnocení situace dítěte a rodiny, proto je třeba nejprve přistoupit k vyhodnocení. Z něho vyplynou problémy a slabé stránky, které je třeba řešit a naopak silné stránky, na kterých je třeba stavět a které je nutné podporovat. Na základě toho pak OSPOD přijímá potřebná opatření a spolu s dalšími subjekty plánuje co dál.
- Pokud budu aktualizovat "vyhodnocení", postačuje pak aktualizace jen točených oblastí nebo je nutné vést ve spise opakovaně celé "vyhodnocení" (9 stran)? Předpokládáme možnost zaktualizování jen potřebné části s odkazem na původní "vyhodnocení"...
- ➔ Již je na webových stránkách MPSV k dispozici vyhodnocovací formulář v editovatelné podobě. Při vyplnění vyhodnocovacího formuláře je nutné zaznamenat datum zápisu. Pokud bude např. po 3 měsících situace dítěte přehodnocována, použijete ten samý formulář s tím, že pokud došlo ke změně např. u zdravotního stavu dítěte, do „políčka“ zdravotní stav se tato změna uvede (opět s datem). Je totiž nutné vidět ve formuláři změny u jednotlivých situací, aby bylo možné posoudit vývoj situace. Ve spisu bude založeno vždy vytištěné aktuální vyhodnocení se všemi

provedenými změnami a jejich daty. Je nutno upozornit, že vyhodnocovací formulář se nezařazuje do chronologicky vedeného spisu Om (nepřičítají se mu čísla), ale jeho poslední (aktuální) verze musí být v rámci spisu vždy přehledně k dispozici. Obdobně jako např. sociální záznam. Vždy je tedy jen jedno vyhodnocení pro jedno dítě, které je pravidelně aktualizováno. Stejně se postupuje i v případě IPOD. Výše uvedené bude součástí novelizované instrukce o vedení spisové dokumentace, která se připravuje.

- V komentáři k "vyhodnocení" je u bodu zdravotního stavu uvedeno, že dokládáme písemnou zprávu od lékaře. Postačí např. vlastní záznam z jednání s lékařem? Jinak budu na každé dítě psát dopis (v některých případech nám lékaři neodpovídají, urgujeme).
- ➔ Vycházíte ze stejných podkladů, jako dosud. OSPOD může mít k dispozici zprávu přímo od příslušného lékaře, případně kopii lékařské zprávy od rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte (pokud ji OSPODu dobrovolně poskytne), můžete mít úřední záznam z telefonického rozhovoru s lékařem, dále vycházíte z rozhovoru s rodiči a dalšími osobami a z vlastních poznatků (dítě má brýle, sádku na noze atd.).
- Co je myšleno "zásahem do rodičovské zodpovědnosti" u případových konferencí? Jsou to přímo ta opatření nebo jen některá z nich nebo ještě něco jiného?
- ➔ Nevím, k jakému konkrétnímu ustanovení dotaz směřuje, obecně lze však odkázat na § 14 odst. 1 ZSPOD.
- Spolupráce OSPOD a NNO ve věci vedení IPODu:
Ve většině případů se nám podařilo u rodin předjednat či zahájit spolupráci s doprovázením ze strany NNO. Považujeme to v kontextu novely za výhodné pro pěstouny a respektujeme tuto jejich volbu. Na druhou stranu je OSPOD odpovědný za IPOD. Zde trochu ztrácím logiku věci, neboť předpokládám, že daným doprovázením a spoluprací s rodinou bude mít NNO lepší informace k dítěti a zároveň s ohledem na intenzitu spolupráce i užší vztahy s rodinou. Považujeme za nadbytečné zatěžování rodiny, pokud by ohledně IPODu do rodiny docházel OSPOD. Praktickým se nám zdá, že by toto mohla činit NNO s následným předáním OSPODu a podrobením jeho dohledu/schválení/připomínkování. Mysleli jsme si, že vytvoření IPODu by mohlo být zahrnuto v aktivitách NNO. Nebo to máme NNO uhradit? Mohu Vás požádat o odpověď, popřípadě o předání dotazu dál? Pokud bychom IPOD hradili, jaká je taxa? A předpokládáme, že toto pak spadá do dotace na OSPOD.
- ➔ I v případě, kdy je dítě umístěno v pěstounské péči a rodina má uzavřenu dohodu s pověřenou osobou, je OSPOD příslušný podle místa trvalého bydliště dítěte stále zodpovědný za tvorbu IPOD. Může si dohodnout s pověřenou osobou, že dá OSPOD k dispozici podkladu pro vytvoření IPODu nebo že zpracuje část nebo celý IPOD. Samozřejmě je možné, že za to bude chtít pověřená osoba nějakou úhradu. Její výše závisí na dohodě a na rozsahu práce, kterou pověřená osoba na tvorbě IPODu odvede. Je možné toto hradit z dotace na výkon sociálně-právní ochrany.

Připomínám, že ať je dohoda uzavřena s kýmkoliv, OSPOD dítěte stále má povinnost sledovat vývoj dětí v pěstounské péči a jednou za 3 měsíce v období prvních 6 měsíců, později podle potřeby, nejméně jednou za 6 měsíců, navštěvovat rodinu, kde dítě žije. Tyto návštěvy mají sloužit zejména k tomu, aby OSPOD dítěte vyhodnocovat plnění IPOD a získával podklady pro jeho aktualizaci. OSPOD také pracuje s rodinou dítěte - buď přímo pracovníci OSPOD nebo po dohodě toto také může být role pověřené osoby.

Asi jednoznačnější vymezení rolí bude u dětí, které do náhradní rodinné péče budou přicházet po přijetí novely. IPOD by měl již být zpracován před umístěním dítěte. Je to IPOD, který pak pěstounům a doprovázející organizaci v podstatě "úkoluje", na základě vyhodnocení potřeb dítěte tak stanovuje, co je třeba dělat pro naplňování konkrétních potřeb tohoto dítěte. V podstatě je to jakási "objednávka" - máme tady dítě, které má potřebuje to a to a vy pěstouni a doprovázející organizace nám to pro to dítě dodejte.

§ 12, 13 Úhrada nařízených služeb

- Úhrada služeb - např. úhrada mediace u sociálně slabých rodin – OSPOD by měl dle vyjádření MPSV zprostředkovat vyřízení dávky MOP ze systému HN. Bude úhrada za takové služby zařazena jako jeden z důvodů pro přiznání MOP? Pokud ne, považují to za nemožné.

Důvod: S pracovníky ÚP je složitá spolupráce, co není doslovně uvedeno, nepřiznává se. Nám se např. opakovaně stalo, že např. odmítli „běžného“ pěstouna (1 dítě v PP) zaregistrovat jako nezaměstnaného s odůvodněním, že bere pěstounské dávky. Vůbec neznají pojem pěstoun ve zvláštních případech (tam by to bylo oprávněné), museli jsme opakovaně vyjednávat s vedením.

- Již od 1. 1. 2012 je v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, doplněno ust. § 2 odst. 5 písm. c), které říká: „Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky

a) k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu, nebo

b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby, nebo

c) na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí.“

Normativní instrukce ke konceptu MOP, kde je podrobně uvedeno, na co lze v rámci SPOD MOP přiznat, Vám bude zaslána (její účinnost se předpokládá od 15. 1. 2013).

- Pokud bude třeba uhradit poradnu, kdo ji bude hradit a z čeho?
- ➔ Pokud se týče problematiky úhrady služby odborné poradenské pomoci, pak stávající doktrína je vyjádřena ve 3. vyd. komentáře k zákonu o SPOD (Novotná V., Burdová E.) na str. 44, kde se uvádí, že podmínkou pro uložení povinnosti podle § 12 je, aby odborné poradenské zařízení poskytlo pomoc bezplatně, s tím že si lze těžko představit situaci, kdy zařízení za hodinu konzultace bude požadovat platbu, která zatíží rozpočet rodiny. Uvedené stanovisko je částečně sporné. Platí, že otázku úhrady je nezbytné při rozhodování vždy zohlednit. Správní orgán je povinen postupovat tak, aby účastníkům nevznikaly zbytečné náklady (§ 6 odst. 2 správního řádu), tzn., je-li k dispozici služba bezplatná a placená, dá přednost zpravidla službě neplacené, před službou obtížněji dostupnou dá přednost službě v místě bydliště osob, jimž je uložena povinnost, atd., ledaže by zde byly důvody zvláštního zřetele hodné, proč orgán postupoval jinak (např. hledisko kvality služby). Takový postup by bylo nutno v rozhodnutí řádně odůvodnit. Při ukládání povinností dle § 12 by měl OSPOD v rámci svých možností (např. na základě údajů ze spisu Om) přihlídnout k majetkové situaci rodiny. Je-li OSPOD známo, že rodina se nachází v hmotné nouzi, neznamená to současně, že není možno uložit uvedenou povinnost, při níž vznikne povinnost úhrady, neboť tak by byly z uplatnění uvedeného nástroje SPOD vyloučeny děti z rodin ohrožených chudobou, které by se tak staly subjektem nižší míry ochrany, a takovou skutečnost nelze v demokratické společnosti připustit. V takovém případě by měl OSPOD rodině zprostředkovat vyřízení dávky mimořádné okamžité pomoci ze systému hmotné nouze (viz výše). Vedle toho lze uvést, že na úhradu služeb ve smyslu § 12 lze použít též prostředky státní dotace na výkon SPOD. Pokud by se rodině ohrožené chudobou nepodařilo ze strany OSPOD účinně zprostředkovat pomoc při úhradě služby, nebyly by zjevně dány podmínky přestupkové odpovědnosti i přes formální nesplnění povinností, uložených rozhodnutím, vydaným podle ust. § 12. Rodičům resp. jiným osobám odpovědným za výchovu, kteří mají průměrnou či dobrou majetkovou úroveň, zejména příjmovou situaci, lze však zřejmě při dodržení shora uvedených zásad dobré správy, nezbytnosti opatření, proporcionality a legitimacy, uložit povinnosti podle § 12 i tehdy, je-li známo, že bude nařízeno využití služby poskytované za úhradu. Tato skutečnost se neobjeví ve výrokové části rozhodnutí, ale správní orgán by se s ní měl dostatečně a přesvědčivě vypořádat v odůvodnění svého rozhodnutí.

§ 13 Výchovná opatření

- Jaký je praktický rozdíl mezi ustanovením § 13 odst. 1 písm. d) a ustanovením § 12?
- ➔ Pro OSPOD v podstatě žádný, ale ustanovení § 13 odst. 1 písm. d) nově umožňuje soudům ukládat tuto povinnost (ust. § 13 ZSPOD je modifikované znění současného ust. § 43 zákona o rodině).
- Jak zajistit odborníky pro rodiče při nařizování výchovného opatření podle § 13 odst. 1 písm. d)? Psychologové nejsou k dispozici.

- ➔ Uložení výchovného opatření podle § 13 odst. 1 písm. d) či povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc podle § 12 ZSPOD se nevztahuje jen na psychologickou pomoc. Může se jednat o pověřenou osobu, registrovaného poskytovatele sociálních služeb, pedagogicko-psychologickou poradnu a další specializovaná pracoviště – podle toho, jakou pomoc rodič či dítě potřebuje.
- Kdo a jak má uhradit setkání se zapsaným mediátorem?
- ➔ Jde o stejný princip jako v případě úhrady jiných odborných poradenských služeb nařízených OSPOD: Správní orgán je povinen postupovat tak, aby účastníkům nevznikaly zbytečné náklady (§ 6 odst. 2 správního řádu), tzn., je-li k dispozici služba bezplatná a placená, dá přednost zpravidla službě neplacené, před službou obtížněji dostupnou dá přednost službě v místě bydliště osob, jimž je uložena povinnost, atd., ledaže by zde byly důvody zvláštního zřetele hodné, proč orgán postupoval jinak (např. hledisko kvality služby). Tyto důvody by musel v rozhodnutí řádně odůvodnit. Při ukládání povinností dle § 12 by měl OSPOD v rámci svých možností (např. na základě údajů ze spisu Om) přihlídnout k majetkové situaci rodiny. Je-li OSPOD známo, že rodina se nachází v hmotné nouzi, neznamená to současně, že není možno uložit uvedenou povinnost, při níž vznikne povinnost úhrady, neboť tak by byly z uplatnění uvedeného nástroje SPOD vyloučeny děti z rodin ohrožených chudobou, byly by tak subjektem nižší míry ochrany, a takovou skutečnost nelze v demokratické společnosti připustit. V takovém případě by měl OSPOD rodině zprostředkovat vyřízení dávky mimořádné okamžité pomoci ze systému hmotné nouze. Vedle toho lze uvést, že na úhradu služeb ve smyslu § 12 lze použít též prostředky státní dotace na výkon SPOD.
- ➔ Mediace se poskytuje na smluvním principu, jehož součástí je též dohoda o výši odměny mediátora. Pouze v případě, že mediaci nařídí soud podle § 100 odst. 3 o.s.ř., je odměna určena vyhláškou č. 277/2012 Sb., o zkouškách a odměně mediátora. § 15 této vyhlášky stanovuje odměnu ve výši 400 Kč za každou započatou hodinu, a to bez DPH, je-li mediátor jejím plátcem. V případě, že je účastník osvobozen od soudních poplatků, hradí tyto náklady mediace stát.
- § 13 odst. 3: OÚORP může požádat příslušný obecní úřad, aby sledoval, zda jsou dodržována výchovná opatření, o nichž rozhodl. Může obecní úřad odmítnout? Jak to bude s dosavadními rozhodnutími obecních úřadů o dohledech? Budou nám postupovat svá rozhodnutí nebo dávat podněty na to, aby rozhodl po novu náš úřad?
- ➔ Ust. § 13 odst. 3 upravuje sledování opatření, učiněného OSPOD, prostřednictvím dožádání příslušného obecního úřadu prvního stupně v rámci územního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, jehož OSPOD správní rozhodnutí o výchovném opatření vydal. Jedná se o dožádání ve smyslu § 13 správního řádu. Dosud rozhodují obecní úřady, které mají povinnost zaslat OÚORP kopii rozhodnutí – není tedy třeba zasílat spisovou dokumentaci apod. Řízení o uložení výchovných opatření, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 401/2012 Sb., dokončí příslušný obecní úřad podle právních předpisů ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Bylo-li o uložení výchovného

opatření pravomocně rozhodnuto obecním úřadem přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, je příslušný k dohledu nad dodržováním výchovného opatření a k ukládání sankcí za ztěžování nebo maření výkonu rozhodnutí o uložení výchovného opatření, nebo ke zrušení uloženého výchovného opatření obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu dítěte.

- Může správní řízení uskutečnit pracovník městského úřadu? Pokud ne, bude pro pracovníky školení o správním řízení pro tyto konkrétní případy?
 - ➔ Ano, jde o klasické správní řízení. Zaměstnanec OSPOD by měl správní řád znát (znalost správního řádu je ověřována mimo jiné v rámci ZOZ).
- Pokud někomu nařídíme mediaci trvající tři hodiny, které nemusí stačit, lze tuto mediaci nařídit opakovaně? A opakovaně ji uhradit z dotace OSPOD či z mimořádné HN?
 - ➔ Mediace v rozsahu 3 hodin pravděpodobně stačit nebude, pokud by mělo pokračování mediace smysl (zúčastněné osoby i mediátor by to shledali jako smysluplné), může její proces pokračovat dále. I toto pokračování lze případně hradit z dotace či MOP. Pokud však mediace nefunguje, není vhodné ani účelné ji nařizovat za stejných podmínek opakovaně. Pokud by se ale podmínky změnily, šlo by k tomu zřejmě přistoupit.
- Jaký je postup, pokud OSPOD hradí službu za klienta (buď námi nařízenou nebo vycházející z uzavřené dohody s pěstounem)? Je nutné uzavírat nějakou smlouvu nebo postačí se domluvit na vyfakturování (na faktuře od poskytovatele bude kolik čeho za co a jak dlouho a za kolik)?
 - ➔ Nelze doporučit nic jiného, než OSPOD postupoval stejně, jako jiné odbory a oddělení příslušného úřadu, pokud si nakupují určité služby. Každý úřad to může mít nastaveno jinak.
- Pokud OSPOD nařídí klientovi nějakou povinnost např. někam docházet, jak se ošetří "dobrovolná spolupráce" klienta s např. neziskovou organizací, která svou činnost na dobrovolnosti zakládá?
 - ➔ Pokud OSPOD využije postup podle § 12 nebo § 13 ZSPOD a uloží klientovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc, může se jednat např. o návštěvu pedagogicko-psychologické poradny, terapeuta s určitou specializací, využití určité sociální služby či služby pověřené osoby. Pokud jde např. o využití určité sociální služby, v podstatě se klientovi ukládá, aby uzavřel smlouvu o poskytování sociální služeb. Pokud ji neuzavře, je to pro OSPOD jednak určitý signál pro další postup, jednak je zde možnost postihu za přestupek podle § 59a odst. 1 písm. a) ZSPOD.

§ 13a - umístění dítěte do střediska výchovné péče, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, zdravotnického zařízení či domova pro osoby se zdravotním postižením

- Kdo má umístění dítěte do zařízení zajistit a případně kdo a jak má tento pobyt uhradit?

- ➔ O umístění dítěte do SVP, ZDVOP, DOZP nebo zařízení poskytovatele zdravotních služeb rozhoduje vždy soud – postupuje se tedy jako u jiných soudních rozhodnutí. Úhradu řeší jednotlivé předpisy upravující činnost těchto zařízení, tedy zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č. 359/1999 Sb., zákon č. 109/2002 Sb. atd.
- Musí být vždy vyčerpány všechny možnosti opatření dle § 13? Pokud se bude jednat o akutní situaci, je vhodné toto řešení také? (Ihůty dle spr. ř. x situace dítěte)
- ➔ Ustanovení § 15, 16 a § 16a ZSPOD zůstávají i nadále v platnosti!!! Tzn. akutní situaci je třeba řešit akutně dle těchto ustanovení, a to např. předběžným opatřením. Podle § 13 je postupováno na základě vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny s tím, že zůstává v platnosti základní zásada výkonu SPOD, tedy že přednost je třeba dávat vždy nejmírnějšímu možnému opatření, k opatření přísnějšímu lze přistoupit, jen pokud mírnější opatření nevedlo k nápravě nebo je zjevné, že by jeho uložení bylo neúčelné.
- Jak budeme řešit o víkendu takové dítě do PPPD? Bude pohotovostní kontakt na zjištění, zda je volná PPPD?
- ➔ Seznam pěstounů na přechodnou dobu vede krajský řad a dává k dispozici OSPODům - § 27a odst. 6 ZSPOD. V takové situaci je třeba kontaktovat pohotovostního pracovníka OSPOD pěstounů a s ním dohodnout další postup.
- Odst. 4 písm. a) – „je prokázáno, že existuje naléhavá potřeba umístění dítěte...“ – co se rozumí „prokázaným“?
- ➔ Právě k tomu slouží vyhodnocení situace dítěte a rodiny.
- Prosíme o specifikaci „zařízení poskytovatele zdravotních služeb“.
- ➔ Viz zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách.
- Odst. 4 písm. b) – „nepostačuje využití jiných opatření k ochraně dítěte“ – upřesnění všech opatření, která jsou myšlena.
- ➔ Všechna opatření, která může OSPOD využívat, jsou-li mírnější. Viz § 10, 11, 12, 13 ZSPOD.
- Na metodickém setkání bylo ze strany MPSV uvedeno, že pobyt ve středisku výchovné péče je možné uhradit dávkou mimořádné okamžité pomoci, přičemž ÚP obdržely ze strany MPSV metodiku, na základě které je možné z dávek hmotné nouze - MOP tento pobyt uhradit. Nikde jsem však žádnou takovou metodiku na stránkách MPSV nenašla. Na můj dotaz mi pracovníci ÚP sdělili, že žádnou takovou metodiku neobdrželi. Z těchto důvodů Vás zdvořile prosím o radu, popřípadě o

informaci pod jakým metodickým pokynem je uvedeno, že ÚP mohou tento pobyt z dávek HN uhradit a kde tuto metodiku je možné najít.

- ➔ Vychází se z ustanovení § 2 odst. 5 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, které říká, že za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí. tato úprava platí již od 1.1.2012. Bližší výklad k tomuto ustanovení naleznete v normativní instrukci MPSV č. 1/2013 č.j. 2012/89166-23 (byla již rozeslána dotčeným subjektům, včetně OSPOD).

Hlava II. Opatření na ochranu dětí

§ 14 odst. 2 písm. b) případová konference před podáním návrhu soudu

- OÚORP je povinen před podáním návrhu k soudu dle odst. 1 uspořádat případovou konferenci v průběhu řízení soudu o svěření dítěte do NRP – u svěření dítěte do PP na přech.dobu, nezájem. § zní, že je povinen. Na školení sděleno, že je to individuální, že vlastně nemusíme....
- ➔ § 14 odst. 2 písm. b) věta za středníkem: „to neplatí, je-li zřejmé, že uspořádání případové konference by bylo nemožné nebo zjevně neúčelné,“. Bližší informace naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Je třeba jezdit i do výkonu trestu k rodičům?
- ➔ V zásadě ano. Kontaktujte sociálního pracovníka příslušného vězeňského zařízení.

Hlava III. Činnost orgánů sociálně-právní ochrany při svěření dítěte do výchovy jiných fyzických osob než rodičů

§ 19 odst. 5

- Pokud je dítě v předadopční péči a zjistíme, že má matka podmínky, máme ji kontaktovat?
- ➔ Záleží na situaci. Pokud je dítě např. v předadopční péči a rodiče dali tzv. blanketový souhlas k osvojení podle § 68a zákona o rodině, nebude toto řešení připadat v úvahu, jelikož odvolat tento souhlas lze jen do té doby, než je dítě umístěno do předadopční péče. Úprava reaguje spíše na problémy praxe, kdy dosud nebylo možné zrušit novým rozhodnutím ve věci původní rozhodnutí o svěření dítěte do péče budoucího osvojitele nebo pěstouna, a to ani v případech, kdy je např. zjištěno, že péče těchto osob není vyhovující nebo že rodiče či jiné osoby dítěti blízké mohou a chtějí převzít péči o dítě.

Hlava IV. Zprostředkování osvojení a pěstounské péče

§ 21 Zprostředkování osvojení a pěstounské péče

- Bude se tato dokumentace dělat i u dětí s velmi závažnými výchovnými problémy, trestními záležitostmi apod.? Bude brán zřetel na názor dítěte, které se může s ohledem na svůj věk a rozumové schopnosti vyjadřovat a opakovaně nechce jít do žádné náhradní rodiny?
- ➔ Ano, dokumentaci je třeba založit, pokud dítě potřebuje zajistit péči v náhradní rodině. Nikde není definována žádná výjimka ze zásady, že náhradní rodinná péče má přednost před péčí ústavní. Ano, je třeba brát ohled na názor dítěte. Dítěti je třeba vždy přiměřeně jeho věku a rozumové vyspělosti vysvětlit situaci.
- Spisová dokumentace se založí po podání návrhu na ÚV – přísluší pracovním po NRP OÚORP? Může být doklad o trvalém pobytu a státním občanství brán z centrálního registru?
- ➔ V úpravě zprostředkování náhradní rodinné péče bylo nezbytné upřesnit postup obecního úřadu obce s rozšířenou působností při zakládání spisové dokumentace o dítěti pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče. Uvedenou spisovou dokumentaci by obecní úřad obce s rozšířenou působností neměl zakládat až poté, kdy jsou splněny zákonné podmínky pro osvojení dítěte (udělení souhlasu k osvojení, rozhodnutí soudu o určení nezájmu rodičů o dítě) nebo kdy je vydáno rozhodnutí soudu o umístění dítěte do náhradní péče určeného zařízení (ústavní výchova, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc). Založení spisové dokumentace o dítěti pro potřeby zprostředkování náhradní rodinné péče musí vycházet z průběžného vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny a plnění opatření vyplývajících z individuálního plánu ochrany dítěte. Spisovou dokumentaci založí obecní úřad obce s rozšířenou působností vždy po podání návrhu soudu podle § 14 odst. 1 písm. a) až f) ZSPOD nebo pokud bylo jinak zahájeno řízení soudu, které může vést k odebrání dítěte z péče rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte.
- Proč zakládat spisovou dokumentaci již po podání návrhu podle § 14 odst. 1 písm. a až f, když není jisté, jak soud rozhodne. Soudní řízení se může protáhnout na delší dobu a podklady pro zprostředkování tak mohou být staré, neodpovídající skutečnosti a bude potřeba je aktualizovat.
- ➔ Protože náhradní rodinná péče má vždy přednost před péčí ústavní. Je tedy nelogické, aby se spisová dokumentace zakládala až poté, kdy je dítě do ústavu umístěno. Novela tedy přináší změnu v tom smyslu, že spisová dokumentace o dítěti pro účely náhradní rodinné péče musí být založena již po zahájení soudního řízení, jehož výsledkem může být rozhodnutí soudu o odebrání dítěte z péče rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte. V případě takového výsledku pak může krajský úřad včas ze své evidence vybrat vhodné budoucí pěstouny nebo osvojitele dítěte nebo může doporučit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností vhodné osoby, kterým může být dítě svěřeno do pěstounské péče na přechodnou dobu.

- V ZSPOD je i po novele odkaz na znění § 20 zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství ČR. Při konzultaci s odborem správních agend mi bylo sděleno, že od 1. 7. 2012 (poslední novela zákona č. 40/1993 Sb. o nabytí a pozbytí státního občanství ČR) je nutné postupovat i v souladu s ustanovením §23a. V souvislosti s tím sdělili, že pokud mají pracovníci OSPOD přístup do základních registrů, mohou z nich čerpat všechny dostupné informace. Není tedy potřeba žádat o osvědčení o státním občanství (popř. žadatele, aby doložili rodný list či oddací list). Dokonce, dle jejich sdělení, jsou pracovníci při výkonu státní správy povinni tyto registry využívat a žádné další (fyzické) doklady nepožadovat.

Musí tedy OSPOD při výkonu sociálně-právní ochrany využívat všech dostupných informací ze základních registrů? (Vaše minulá odpověď byla, že mohou využívat těchto informací.) Je to jejich povinnost? Bylo by pak možné informací ze ZR využívat i v dokumentaci žadatelů?

- ➔ Výpis ze základního registru je dostatečným podkladem pro zjištění „základních“ referenčních údajů, informace ze ZR je tedy možné využít i pro dokumentaci žadatelů o NRP a v duchu základních zásad činnosti správních orgánů by si OSPOD měl sám obstarat údaje ze ZR.

Hlava V. Pěstounská péče na přechodnou dobu

- Počítá se s tím, že se pěstouni budou specializovat na určitou skupinu dětí? Kdo konkrétně rozhodne o tom, pro kterou skupinu dětí jsou pěstouni vhodní? Kdo posoudí spor v případě, že kraj nebude specializaci pěstounů respektovat (dnes totiž pěstounům na úřadech tvrdí, že budou muset vzít jakékoliv dítě, které jim nabídnou). Bude specializace pěstounů součástí dohody?
- ➔ Ano, počítáme s tím, že pěstouni se budou zaměřovat na určitou skupinu dětí. Nelze však akceptovat přílišné omezení této skupiny (např. jen dětí od 0 do 6 měsíců) nebo omezení, které je v rozporu se smyslem PPPD např. jen děti bez kontaktu s biologickou rodinou, odmítání dětí určitého etnika apod. Zaměření pěstounů bude součástí odborného posouzení, takže již v přípravách a během posuzování bude probíráno a společně s pěstouny vyhodnocováno, pro jaké děti je daná rodina vhodná. Po zařazení do evidence bude zaměření pěstounů specifikováno v dohodě. O zařazení osob do evidence pěstounů na přechodnou dobu rozhoduje krajský úřad, odvolacím orgánem je MPSV.
- Počítá se s nějakou lhůtou po předání dítěte definitivní rodině, kdy mohou pěstouni zkonsolidovat vlastní pěstounskou rodinu a připravit ji na přijetí dalšího dítěte? Už teď víme, že i po papírovém převzetí dítěte do péče definitivní rodiny musí zůstat pěstouni po nějakou dobu (závislou především na věku dítěte) definitivní rodině k dispozici, chodí k nim na návštěvy a doladují předání. Kdo rozhodne o vhodné délce pohotovostního období v případě sporu s krajským úřadem? Musí krajský úřad respektovat např. názor provázející organizace?

- ➔ Předání dítěte je proces, který je třeba respektovat a individuálně posuzovat. Samozřejmě je v zájmu kvality péče, aby pěstouni měli prostor na určitý čas na odpočinek mezi jednotlivými cykly PPPD. Tuto dobu však nelze specifikovat, je třeba postupovat individuálně. Doba pro oddech závisí např. na tom, jak dlouho trvala péče o dítě, jak je dítě staré nebo jak jeho odchod ovlivnil celý rodinný systém. Zejména po odchodu prvního dítěte je třeba situaci vyhodnotit a posoudit, zda a kdy budou pěstouni připraveni převzít další dítě. Především půjde o vzájemnou spolupráci pěstounů, doprovázející organizace a OSPODu pěstounů a krajského úřadu. Obecně můžeme uvažovat o odpočinku v řádu dnů nebo týdnů. V případě, že pěstouni chtějí odpočinek v řádu měsíců, je třeba zvážit přerušení zařazení do evidence na PPPD.
- Jsou někde specifikovány vážné důvody pro nepřijetí dítěte? Co je považováno za vážné důvody? Kdo posoudí situaci v případě sporu?
- ➔ Především doprovázející subjekt/organizace by se měl vyjadřovat k tomu, jaké děti je možné do rodiny umístit. V podstatě pokud se jedná o dítě, které patří do skupiny dětí, na které se pěstouni zaměřují, a není právě období, kdy mají dohodnutý čas na odpočinek, neměl by pěstoun odmítnout dítě přijmout, nemá-li k tomu nějaké jiné vážné důvody (např. nemoc pěstouna).
V případě, že by z důvodu odmítnutí přijetí dítěte mělo dojít k vyřazení pěstounů z evidence pro PPPD, vydá o tom krajský úřad rozhodnutí, proti kterému je možné se odvolat.
- Budou nějaké možné výjimky v délce PPPD – např. teď má jedna rodina v péči miminko nezletilé matky, nezletilou matku si posléze vzali do PPPD také. Díky podpoře, které se od pěstounské rodiny nezletilé matce dostalo, si chce matka dokončit vzdělání, což o nějaký měsíc přesáhne dobu 3 let.
- ➔ Zákon neumožňuje výjimky v době trvání PPPD. Je to především proto, aby se PPPD odlišila od pěstounské péče. PPPD je krizový institut, má být přechodná. V případech, kdy je zřejmé, že situaci dítěte nelze do 1 roku vyřešit, je třeba volit jinou formu péče. Pokud se teprve během průběhu PPPD ukáže, že situace nebude vyřešena během 1 roku, je třeba postupovat individuálně v souladu s potřebami dítěte.
- Kdo po zařazení pěstounů do evidence má iniciovat uzavření dohody? Je někde specifikováno, jak má dohoda vypadat, co má obsahovat, existuje pro ni nějaký vzor? Bude se jednat čistě o dvojdohodu mezi pěstouny a např. městskou částí, pěstouny a doprovázející organizací, pěstouny a krajským úřadem?
- ➔ Uzavření dohody nabízí pěstounovi jeho příslušný OSPOD. Zároveň informuje o možnosti uzavřít dohodu s jinými subjekty. K uzavření dohody s jiným subjektem (jiný obecní řad, obecní řad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, pověřená osoba) je třeba souhlasu obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa trvalého bydliště pěstounů. Dohoda se uzavírá mezi pěstounem a subjektem oprávněným k uzavření dohody. Pokud daný subjekt nebude zajišťovat všechny služby sám, je jeho odpovědností nasmlouvat si potřebné služby s dalšími "subdodavateli".

- Jak se bude sestavovat IPOD? Jak se má doprovázející organizace a pěstouni podílet na sestavení IPODu? Pokud dojde ke změně IPOD (např. v případě, že matka odložila dítě, ale pak si to rozmyslela a chce dítě převzít do péče), připisuje se změna ke stávajícímu IPODu nebo se IPOD přepíše a nahradí novým IPODem? Existuje metodika sestavování IPOD?
- ➔ Za sestavení IPOD je odpovědný OSPOD příslušný podle místa trvalého bydliště dítěte. Bude sestavován na základě vyhodnocení situace dítěte a rodiny. Samozřejmě, že v situaci, kdy je dítě v pěstounské péči, je vhodné, aby se na procesu vyhodnocování a sestavování IPOD podíleli i pěstouni a jejich doprovázející organizace. Základní rámec vyhodnocování a IPOD je součástí prováděcí vyhlášky, dále bude aktualizována instrukce k vedení spisové dokumentace a bude k dispozici metodika pro vyhodnocování a tvorbu IPOD. Více viz Informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012
- Mohou pěstouni na přechodnou dobu vykonávat zaměstnání, případně podnikat?
- ➔ Ano, pokud je to nebude omezovat ve výkonu pěstounské péče.
- Ustanovení § 27a odst. 7 uvádí, na jakou dobu může soud svěřit dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu. Ani v jednom případě se však nedá odhadnout, jak dlouho bude taková doba trvat. Bude vydáno nějaké doporučení?
- ➔ Maximální dobu trvání pěstounské péče na přechodnou dobu stanoví § 27a v odst. 9, a to 1 rok. Je na posouzení příslušného OSPOD, zda je pro konkrétní dítě v jeho situaci forma PPPD vhodná. Proto také ust. § 27a odst. 7 ZSPOD (dříve § 45a odst. 2 zákona o rodně) stanovuje, kdy je možné dítě do PPPD svěřit – pokud je zřejmé, že dítě bude právně volné pro osvojení nebo pokud je zřejmé, že rodič či jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte nemůže dítě vychovávat pro přechodnou překážku (hospitalizace, krátkodobý VTOS apod.). Pokud je z vyhodnocení situace zřejmé, že během 1 roku nedojde k právnímu uvolnění dítětem resp. vyřešení situace rodiny tak, aby mohla dítě zpět do péče převzít, je třeba zvolit jinou formu tedy zejména dlouhodobou pěstounskou péči.
- Zákon uvádí, že pěstounská péče na přechodnou dobu může trvat nejdéle 1 rok, ale řízení před soudem se může protáhnout na dlouhou dobu. Bude mít překročení délky trvání péče vliv na dávky, případně je ošetřeno, aby např. soud péči prodloužil?
- ➔ Již z názvu institutu pěstounské péče na přechodnou dobu vyplývá, že se jedná o péči přechodnou, krizovou a krátkodobou. Stanovení relativně krátké délky jejího trvání vymezuje tento institut oproti dlouhodobé pěstounské péči a má rovněž působit motivačně k vyvíjení náležitých úsilí všech zainteresovaných subjektů k zabezpečení dlouhodobé a perspektivní úpravy poměrů dítěte ve stanoveném čase – ať už k navrácení dítěte k jeho biologické rodině nebo přechodu do dlouhodobé či trvalé náhradní rodinné péče, či zcela výjimečně k přechodu do péče ústavního typu.

Hlava VII. Péče o děti vyžadující zvýšenou pozornost

§ 32 odst. 4 písm. e), f)

- Nebude se sociální kuratela překrývat s činností kurátora pro dospělé podle § 92 písm. b) zákona o sociálních službách?
 - V případě, že je kurátor pro mládež zařazen do oddělení SPOD a vlastně může klienta vést i několik let po jeho zletilosti, bude se spis Om dávat do archivu i třeba v jeho 22 letech?
 - V případě, že je kurátor pro mládež zařazen do oddělení SPOD - má si zakládat vlastní spisovou dokumentaci, která bude se stejným číslem Om jako původní dokumentace založená pracovníky "péče o děti" a kurátor z ní využije jen část dokumentů, které si zkopíruje? Např. pod stejnou spisovou značkou Om 55/2013, ale dá tam lomítko a bude to třeba vypadat následovně: Om 55/2013/K. U této varianty je nebezpečí, že se bude ztrácet chronologie případu. Nebo se bude jednat o nové číslo Om? Zde by ale docházelo k jisté duplicitě, protože naše programy na evidenci vedených dětí by tam měly znovu dítě se stejnými rodiči. Je zde ještě varianta, že by pracovník péče i kurátor pracovali ve stejném spise. Tím by byla zachována chronologie případu. Jen v případě statistických výkazů by si v "živých" spisech museli vykazovat spis jak pracovníci péče, tak kurátoři, protože např. se spisem Jiřího Nováka pracoval v daném roce jak opatrovník, tak kurátor. Jde prostě o problém stávajících výkazů pro statistické zpracování agendy SPOD za daný rok.
- ➔ Pokud je založen spis dítěte příslušným OSPOD, pak je po celou dobu veden pod jednou spisovou značkou Om. Žádné části se ze spisu nevyndávají, spis musí být kompletní. Pokud je dítě v péči kurátora pro děti a mládež, pracuje tento se spisem Om, stejně jako ostatní pracovníci podílející se na případu, zodpovědný je vždy klíčový pracovník dítěte. Zajištění návazné péče podle § 32 odst. 4 písm. f) ZSPOD má spočívat zejména v předání již zletilého klienta kurátorovi pro dospělé, zajištění kontinuity informací a práce s klientem.
- Chystá se změna instrukce ve vedení spisové dokumentace?
- ➔ Instrukce prochází revizí. Rovněž bude měněn výkaz pro statistické zpracování agendy SPOD.

§ 38a Poradní sbor

- Musí hejtman poradní sbor zřizovat? V jakém složení? Úloha zprostředkování NRP z jeho činností vypadává?

V kraji máme transformační skupinu, která je složena z různých odborníků (stane se současně i skupinou MPSV pro potřeby indiv. projektu). Naším záměrem bylo nevytvářet další skupinu - využít tuto stávající skupinu i pro koncepční úlohu poradního sboru /body a) – d)/. Není nám však jasné, zda může být tato skupina, poradním sborem pro koncepční činnosti a zároveň skupinou MPSV pro potřeby indiv. projektu?

- ➔ Samozřejmě, že může pracovat v obou režimech. Klíčová je věcná využitelnost odborníků.
- Současně pro potřeby zprostředkování NRP má kraj záměr scházet se dál s některými odborníky z oborů pediatrie, psychologie a pedagogiky v užším složení než byl stávající por. sbor (nebude se jmenovat poradní sbor ale např. skupina pro zprostředkování NRP a bude podléhat vedoucí odboru soc. věcí). Je to možné?
- ➔ Stávající poradní sbory kraje pro zprostředkování náhradní rodinné péče se změní na poradní sbory pro sociálně-právní ochranu dětí. Krajské poradní sbory již nadále nebudou přijímat doporučení k jednotlivým podnětům na zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče pro konkrétní dítě, na druhou stranu se však jejich působnost rozšíří i na další oblasti sociálně-právní ochrany dětí v rozsahu úkolů a pravomocí, které jsou pro kraje a krajské úřady zakotveny v zákoně č. 359/1999 Sb. Důležitou roli by proto měl poradní sbor kraje zastávat při vytváření krajských koncepcí a politik v oblasti ochrany dětí a rodiny, při zajišťování odpovídající sítě služeb pro rodiny s dětmi a při rozhodování o rozvoji krajské sítě pobytových zařízení pro péči o děti, ať už jde o zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, anebo o školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, zařízení sociálních služeb a zdravotnické dětské domovy pro děti do 3 let věku. Složení poradního sboru – viz § 38a odst. 2, 3 ZSPOD.

Podle písm. d) může poradní sbor projednávat a posuzovat i další otázky spojené se SPOD, může se tedy zabývat i NRP, avšak podkladem pro výběr vhodných pěstounů či osvojitelů pro konkrétní dítě již nadále nebudou doporučení poradního sboru pro zprostředkování náhradní rodinné péče. K rozhodování o zprostředkování NRP pro konkrétní dítě musí být vždy přizván sociální pracovník dítěte, sociální pracovník OSPOD žadatelů, pracovník krajského úřadu zodpovědný za NRP a mohou být přizvány též další osoby, zejména lektor z příprav nebo vychovatel z ústavního zařízení, který dítě zná. Je možné přizvat i další odborníky (pediatr, psycholog apod.). Způsob práce je plně v kompetenci daného úřadu; MPSV vítá multidisciplinární přístup.

Část čtvrtá: Zařízení sociálně-právní ochrany

§ 39 odst. 1 Zařízení sociálně-právní ochrany

- Jak jsou definována „zařízení sociálně výchovné činnosti“? Patří sem například všechna nízkoprahová zařízení?
- ➔ Novela č. 401/2012 Sb. se věcně dotkla pouze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (rozšířením úpravy) a zařízení pro výkon pěstounské péče (vypuštěním institutu). Ostatní zařízení SPOD (zařízení odborného poradenství pro péči o děti, zařízení sociálně výchovné činnosti a výchovně rekreační tábory pro děti) nedoznaly z hlediska věcného žádných změn. Změny, které se týkají těchto zařízení, jsou čistě procesního charakteru (změny v § 49 a přechodná ustanovení body 7. – 12.) nebo se týkají kvalifikačních předpokladů zaměstnanců (§ 49a a přechodné ustanovení bod 6.).

Zařízení sociálně-výchovné činnosti jsou definována v § 41 zákona a jak uvedeno, tohoto ustanovení se novela č. 401/2012 Sb. nijak nedotkla. Pojem „nizkoprahového zařízení pro děti a mládež“ ve smyslu § 62 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, není totožný. Jak uvádí i rozšířený komentář k zákonu (Novotná V., Burdová E., Zákon o sociálně-právní ochraně dětí, Komentář, 3. vyd. Linde Praha 2007, str. 181): „Zařízení sociálně výchovné činnosti a nizkoprahová zařízení pro děti a mládež, zřizovaná podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, mají z hlediska obsahu činnosti mnoho společného s tím rozdílem, že nizkoprahová zařízení pro děti a mládež se podle § 62 zákona o sociálních službách věnují osobám od 6 do 26 let, zařízení sociálně výchovné činnosti jsou určena dětem do 18 let věku, tak jako celá sociálně-právní ochrana.“.

Z uvedeného plyne, že se jedná o dva samostatné instituty, jakoby 2 samostatné typy „služby“ a v případě, že poskytovatel sociálních služeb zřizuje nizkoprahové zařízení pro děti a mládež též pro cílovou skupinu dětí od 6 do 18 let a je jako poskytovatel řádně zaregistrován, není třeba, aby byl současně pověřen ke zřizování zařízení sociálně výchovné činnosti ve smyslu zákona o SPOD (zřejmě s výjimkou služeb pro nejmladší děti do 6 let). V případě, kdy je zřizovatel takové služby jak registrovaným poskytovatelem sociální služby (nizkoprahového zařízení), tak i osobou pověřenou k výkonu SPOD a v rámci pověření též ke zřizování zařízení sociálně-výchovné činnosti, měl by být schopen rozlišit, kterým klientům je služba poskytována v jakém režimu, a to především z hlediska financování. Je-li provoz zařízení, na něž se souběžně vztahuje jak pověření ke zřizování zařízení sociálně výchovné činnosti tak je registrováno jako nizkoprahové zařízení pro děti a mládež, financován výhradně z prostředků sociálních služeb jako sociální služba a pověření je tak fakticky „mrtvé“, je na místě, aby zřizovatel zvážil ve dvouměsíční lhůtě od 1. ledna 2013 (body 8. a 11. přechodných ustanovení), zda bude pověřující orgán informovat o podrobnostech výkonu pověření, nebo zda naopak požádá o odnětí pověření (§ 50 odst. 1 písm. a/ zákona o SPOD). Řízení o odnětí pověření v takovém případě může zvážít i pověřující orgán, pakliže zjistí, že pověřená osoba má klienty pouze v režimu nizkoprahového zařízení pro děti a mládež a služby zařízení sociálně výchovné činnosti tak fakticky neposkytuje (§ 50 odst. 1 písm. c) zákona o SPOD).

Nemožnost resp. nevhodnost souběžného poskytování služeb v rámci zařízení sociálně-výchovné činnosti a nizkoprahového zařízení pro děti a mládež totožnému klientovi ve stejném čase sice nevyplývá explicitě ze zákona o SPOD, resp. ze zákona o sociálních službách, nicméně vyplývá jak z logiky věci, tak především z podmínek financování, které zpravidla nepřipouštějí tzv. duplicitní financování, ledaže by jeden typ služby (zpravidla právě zařízení sociálně-výchovné činnosti) byl zajišťován výhradně dobrovolníky apod. Souběh poskytování služby v obou režimech je myslitelný tedy buď v tomto případě a/nebo tam, kde podmínky financování sociální služby nizkoprahového zařízení i zařízení sociálně výchovné činnosti duplicitu financování připouštějí, zejm. tam, kde by obě služby byly plně hrazeny z vlastních zdrojů zřizovatele. I tam však zřizovatel, již jen z důvodu inspekce plnění standardů kvality, musí být schopen jasně určit, v jakém právním režimu jsou v dané chvíli tomu kterému klientu poskytovány služby (tedy zda nizkoprahovým zařízením pro děti a mládež, zařízením sociálně výchovné činnosti, nebo v souběhu obou těchto režimů,

dovoluje-li to způsob financování zařízení). To vyplývá též z té skutečnosti, že službu může zřizovatel zajišťovat buď svými zaměstnanci, nebo dobrovolníky, splňujícími příslušné zákonné podmínky, přičemž zaměstnanec nemůže být současně dobrovolníkem. V případě zajišťování služby zaměstnancem tedy musí být účetně zcela zřejmé, zda je odměna za práci vyplácena z prostředků na sociální službu nebo výkon SPOD, a to bez ohledu na zdroj financování. V případě, že by mzdové prostředky byly prostředky k financování sociálních služeb, nelze činnost vykázat jako službu zařízení sociálně výchovné činnosti, neboť tu by tak daný zaměstnanec vykonával bez nároku na odměnu, tedy jako dobrovolník, avšak zcela mimo rámec příslušných předpisů, což jak uvedeno není možné.

Pověření ke zřizování zařízení sociálně výchovné činnosti je nezbytně nutné pouze tam, kde jsou poskytovány služby vymezené v § 41 zákona o SPOD, avšak zařízením, které není současně registrováno jako nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Pakliže by provozovatel takového zařízení nebyl k jeho zřizování pověřen ani ve smyslu zákona o SPOD, mohlo by se jednat o přestupek podle § 59 odst. 1 písm. b) resp. správní delikt podle § 59f odst. 2 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Blíže k oznamování rozsahu a místa výkonu činnosti, k níž bylo pověření vydáno podle stávajících předpisů, příp. k vydání nového rozhodnutí o pověření v případě stávajících zařízení SPOD – Informace z 21. 12. 2012 (http://www.mpsv.cz/files/clanky/14227/Informace_1.pdf), str. 12 a následující.

§ 42 Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

- Zletilý klient je na ZDVOPu na smlouvě a je sepsána do doby jeho studia tj. 30. 6. 2014 - bude moci v zařízení setrvat po 1. 1. 2013? Státní příspěvek na něho nepobíráme, ale je v kapacitě zařízení.
- ➔ Omezení počtu dětí a dob pobytu se týká nezletilých dětí umístěných do ZDVOP na žádost zákonného zástupce, dítěte, OSPOD nebo z rozhodnutí soudu. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí nepředpokládá a neřeší možnost pobytu osob starších 18 let ve ZDVOP.
- Nezletilá M.H. nar. 1995 je na základě rozsudku OS svěřena do péče Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Klokánek, FOD, Kroměříž. Důvodem svěřeni do tohoto zařízení bylo těhotenství dívky v roce 2011 a nemožnost jejího umístění do zařízení jiného typu. V listopadu 2011 se jí narodilo dítě, které je rovněž rozsudkem OS svěřeno do péče zařízení. Obě děti v zařízení prospívají, nebyl důvod k jejich přemístění. Dívka v současné době studuje na středním učilišti. Uvažuje o prodloužení pobytu, FOD ji chce vyjít vstříc. Pobyt bude realizován na základě dohody s dívkou nebo event. na základě soudního rozhodnutí. Dívka nemá žádné vazby na svou rodinu – matka je nezvěstná, otec je bezdomovec. U malého dítěte není určeno otcovství. Je dle novely možné prodloužení pobytu ve FOD Klokánek do 19 let, a to soudně?
- ➔ Podle § 46 zákona o rodině může soud prodloužit trvání náhradní výchovy jen v případě nařízení ústavní výchovy, v jiných případech nikoli. Dovršením 18 let

pozbývá soudní rozhodnutí o umístění dívky do ZDVOP platnosti. Pro osoby starší 18 let v obtížné životní situaci mají sloužit sociální služby - např. domy na půl cesty, azylové domy apod. Situaci dívky a jejího dítěte je nutné řešit společně s OSPOD, bude nutné dívce pomoci s bydlením, nalézt práci apod., pomoci po dovršení 18 let může také sociální kurátor.

- Podle novely zákona na 4 děti 1 vychovatel se musí navýšit kapacita zaměstnanců, protože je nutné i v noční době vychovatele na 4 děti, což nebude možné, protože finančních prostředků se nebude dostávat.
- ➔ Zajišťováním osobní péče se rozumí komplexní péče o dítě, včetně bezprostředního kontaktu a interakce s ním. V noční době, kdy děti spí, není nutno jim takovou osobní péči poskytovat. Vždy je však nutno mít v zařízení takový počet zaměstnanců, aby byl zajištěn bezproblémový chod zařízení, a to i v případě možné krizové situace (např. požár). Více viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.

§ 42a odst. 3 a) bod 5

- Co jsou to „běžné záležitosti“?
- ➔ Tento pojem je v právních předpisech běžně používán, (např. § 45c odst. 2 zákona o rodině, § 23 odst. 1 zák. č. 109/2002 Sb.), případně je používán opak, tedy záležitost podstatná (§ 49 zákona o rodině). Co je běžnou a co podstatnou záležitostí při péči o dítě řeší opakovaně judikatura. Děti umístěné ve ZDVOP mají zákonné zástupce, kterým nadále (nerozhodl-li soud jinak) náleží právo zastupovat dítě v podstatných záležitostech týkajících se dítěte. Vodítkem může být ust. § 877 nového občanského zákoníku, které říká, že za významnou záležitost pro dítě se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba zaměstnání a pracovního uplatnění dítěte.

§ 42a odst. 7

- Novela upravuje pouze přemístění dítěte ze ZDVOPu do ZDVOPu. Jaký je postup při přemístění do jiného zařízení?
- ➔ Ust. § 42a odst. 7 ZSPOD upravuje postup pro přemístění dítěte z jednoho zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc do jiného. Pokud by mělo dojít k přemístění do ústavního zařízení, musí o tom rozhodnout soud (nařízení ústavní výchovy či předběžné opatření). Pokud je dítě umístěno do ZDVOP na základě dohody se zákonným zástupcem, může tento dohodu zrušit a dítě umístit jinam.

§ 42g Státní příspěvek pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

- Kapacita našeho zařízení je 22 lůžek, z toho poskytujeme OSPOD dvě krizová lůžka, zaměstnanců - vychovatelů je 15. V případě plného stavu, tj. 20 dětí, obdržíme v rámci státního příspěvku finanční částku ve výši 456.000,- Kč. Po snížení této částky o platy zaměstnanců zbyde na provoz zařízení necelých sto tisíc korun.

Rovněž z této částky nelze vytvořit rezervu na dobu, kdy tato kapacita nebude naplněna a situace neřeší ani propuštění zaměstnanců (finance nebudou).

- Je nutno si uvědomit, že státní příspěvek je příspěvkem – nikoli kompletním zdrojem financí. ZDVOP nemohou hospodařit pouze se státním příspěvkem pro zřizovatele ZDVOP od státu, musí mít zajištěno vícezdrojové financování. Jak vyplývá z analýzy Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí provedené v roce 2011, tak nejčastějším zdrojem financování nákladů spojených s provozem ZDVOP je státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP dle zákona č. 359/1999 Sb. Dalším nejčastěji zdrojem byla výplata sociálních dávek náležejících umístěným dětem (např. příspěvek na děti, sociální příspěvek apod.) a příspěvky rodičů, případně jiné platby klientů. Více než polovina ZDVOP rovněž uvedla, že v roce 2010 obdržela sponzorské finanční dary. Dotace na regionální úrovni, tj. dotace krajských úřadů a obecních úřadů získala přibližně jedna třetina ZDVOP. Přibližně čtvrtina zařízení pak získala dotace na základě registrované sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb. Průměrné měsíční náklady na pobyt dítěte ve ZDVOP, tj. provozní náklady včetně personálního i materiálního zajištění péče o děti, se dle této analýzy pohybovaly na úrovni 28 tisíc Kč, s mediánem 26 tisíc Kč. Státní příspěvek ve výši 22.800,-Kč tedy pokrývá přes 80% nákladů na pobyt a péči dítěte v zařízení.

Část pátá: Pěstounská péče

- Jak postupovat v případě, kdy se osobně pečující poručník s dítětem po většinu roku zdržuje v cizině a do ČR dojíždí jen občas ke svým rodičům? K trvalému pobytu je hlášen v ČR.
- V takovém případě je dohoda o výkonu pěstounské péče prakticky nevykonatelná, neboť není možné poskytovat služby OSPOD nebo doprovázející organizace do zahraničí. Působnost OSPOD (s výjimkou Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí) stanovenou v ZSPOD lze uplatňovat pouze na území České republiky, což platí obdobně i pro působnost pověřených osob na základě vydaného pověření. Navíc je třeba zohlednit skutečnost, že pobývá-li poručník s dítětem na území Evropské unie, nejsou již české soudy ani příslušné rozhodovat ve věcech poručenství k tomuto dítěti, případně o úpravě práv a povinností poručníka ve vztahu k dítěti, neboť tato příslušnost je založena u soudů členského státu, na jehož území má dítě obvyklé bydliště v souladu s čl. 1 odst. 2 a čl. 8 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (bez ohledu na trvalý pobyt dítě v ČR podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel). V takové situaci bude rovněž nadbytečné vydávat správní rozhodnutí ohledně výkonu práv a povinností založených v § 47a ZSPOD, a to s ohledem na obecnou zásadu hospodárnosti a efektivity činnosti správních orgánů.
- Dítě bylo svěřeno do společné pěstounské péči manželů. Ti se rozvedli a není upravena výchova, výživa (pracovnice uvádí, že je k tomu nemůže donutit, pořád slibují). Dítě je v současné době u pěstouna v Liberci, pěstounka je v HK. Kdo a s kým bude uzavírat dohodu o výkonu PP? Předpokládám, že otec, který má u sebe dítě, a protože je trvale bytem Liberec, tak dle trvalého místa bydliště pěstouna.

- ➔ Ano, dohodu bude uzavírat OSPOD příslušný podle místa trvalého pobytu pěstouna. Ačkoliv zatím nebyla společná pěstounská péče zrušena, trvá již pouze formálně a dříve nebo později bude rozhodnutím soudu rozhodnuto o svěřením dítěte do pěstounské péče jednoho z bývalých manželů. Do té doby je žádoucí vycházet z faktického stavu, tj. z toho, který z bývalých manželů zajišťuje osobní péči o svěřené dítě.
- Jsem pěstounkou v zařízení, zařízení údajně novelou zanikají. Znamená to, že zanikají dohody o výkonu pěstounské péče v zařízení. Máme nárok na proplácení nákladů jako dosud?
- ➔ Ze zákona o sociálně právní ochraně dětí byla vypuštěna ustanovení § 44-47, která upravovala výkon pěstounské péče v zařízeních a další ustanovení, která se zařízením pro výkon pěstounské péče týkají.

Nelze tedy zřizovat nová zařízení pro výkon pěstounské péče. V zájmu zachování podmínek, které doposud byly pro pěstounskou péči v zařízeních vytvářeny, obsahuje novela čl. 5 přechodných ustanovení, který nastalou situaci upravuje. Písemné dohody o výkonu pěstounské péče v zařízeních mezi pěstounem a zřizovatelem zařízení, které byly uzavřeny do nabytí účinnosti novely, zůstávají nadále v platnosti. Práva a povinnosti pěstouna a zřizovatele zařízení, které vyplývají z těchto dohod, se vztahují pouze k dětem, které byly svěřeny do pěstounské péče před 1. 1. 2013.

Všechny závazky zřizovatele, které doposud vůči pěstounovi měl, zůstávají tedy nadále v platnosti. Zřizovatel však od účinnosti novely nevyplácí pěstounovi odměnu za výkon pěstounské péče, pěstoun si musí o odměnu požádat na Úřadu práce, stejně jako ostatní pěstouni.

Pokud by se pěstoun se zřizovatelem dohodl, lze stávající dohodu o výkonu pěstounské péče v zařízení změnit na dohodu o výkonu pěstounské péče ve smyslu § 47b ZSPOD. V této nové dohodě si strany mohou nastavit podmínky obdobné dosavadnímu výkonu pěstounské péče v zařízení.

Další informace k této problematice, jakož i k dalším změnám, které novela ZSPOD přinesla, naleznete na internetových stránkách MPSV, konkrétně na adrese: <http://www.mpsv.cz/cs/14224> , kde je k dispozici text novely i prováděcí vyhlášky, jakož i podrobná Informace k novele a soubor často kladených dotazů a odpovědí.

Hlava I. Práva a povinnosti při výkonu pěstounské péče

§ 47a Práva a povinnosti osoby pečující a osoby v evidenci

- U práva na poskytnutí trvalé nebo dočasné pomoci při zajištění osobní péče o svěřené dítě ve smyslu ustanovení § 47a odst. 2 písm. a) se uvádí, že tato pomoc spočívá zejména v zajištění krátkodobé péče. Jak je to míněno? Mohou např. při onemocnění chřipkou požádat o pomoc? Může být ze státního příspěvku hrazen tábor či odlehčovací pobyt dítětem u organizátora tábora, který nemá požádáno o registraci služby? Budou muset mít všichni poskytovatelé služeb akreditaci k výkonu

sociálně-právní ochrany nebo bude stačit např. registrace služby (odlehčovací, poradenské, vzdělávací)?

- Bude upřesněna aplikace ustanovení § 47a odst. 2 písm. b) – právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o svěřené dítě, přiměřené jeho věku, v rozsahu alespoň 14 kalendářních dnů? Jak ji např. zajistit u sedmnáctiletého dítěte, v jakém zařízení?
- ➔ Bližší informace naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Může být ze státního příspěvku hrazen tábor či odlehčovací pobyt dítětem u organizátora tábora, který nemá požádáno o registraci služby? Budou muset mít všichni poskytovatelé služeb akreditaci k výkonu sociálně-právní ochrany nebo bude stačit např. registrace služby (odlehčovací, poradenské, vzdělávací)?
- ➔ Pokud je poskytovatel prověřený a poskytuje kvalitní službu, není nezbytné, aby měl pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí; postačí registrace. Pověření je vyžadováno jen v zákonem stanovených případech, viz Doporučení MPSV k posouzení otázek souběhu poskytování služeb na základě pověření k výkonu SPOD a na základě registrace sociální služby (k dispozici na internetových stránkách MPSV <http://www.mpsv.cz/cs/14224>).
- Jak zajistit péči o zdravotně handicapované či obtížně zvladatelné děti?
- ➔ Tak, aby péče co nejlépe odpovídala jejich specifickým potřebám.
- Je možné dohodnout, že si pěstouni sami zajistí vhodný pobyt (např. ozdravovnu, lázně), který bude hrazen ze státního příspěvku?
- ➔ Ano.
- Co v situaci, kdy pěstoun nabídnuté zajištění péče odmítne, že se mu nelíbí či nehodí?
- ➔ Má možnost nalézt a navrhnout vhodnou alternativu odmítnuté služby, případně jiný subjekt, se kterým uzavře dohodu. Jde o nabídku ze strany subjektu, se kterým je uzavřena dohoda, tuto nabídku samozřejmě pěstoun nemusí využít. Nelze ho nutit, aby využil nabízenou podporu, pokud nebude chtít, a to i v případě, že je tato forma stanovena správním rozhodnutím.
- Jak bude zajištěna bezpečnost dětí předávaných do různých typů respitní péče? Pěstouni nejsou zákonnými zástupci dítěte – kdo ponese odpovědnost, pokud se dítěti v respitní péči něco stane?

- ➔ Odpovědnost za dítě nese osoba, která je povinna nad dítětem vykonávat dohled v rozhodnou dobu (§ 422 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), tak jako je tomu u všech ostatních dětí, tedy i vlastních.
- Zákon nestanoví časové omezení na čerpání respitní péče. V případech pěstounských rodin s více dětmi nebo často nemocným pěstounem se může respitní péče stát organizačně i finančně velmi nákladnou službou, kterou není možné realizovat v rámci paušálu 4.000,- Kč měsíčně. Jak se budou takové situace řešit?
- ➔ Státní příspěvek ve výši 48 tisíc Kč není určen na konkrétní rodinu, subjekt uzavírající dohody musí umět plánovat tak, aby vystačil s celkovou částkou příspěvků, kterou rozděluje dle potřeb jednotlivých rodin a dětí. Samozřejmě jsou připuštěny úhrady od osob pečujících/v evidenci (přiměřené stravné, cestovné, náklady za ubytování apod.). Je nutné vše vymezit v dohodě, k tomu je dohoda určena.
- Co v situaci, kdy bude uzavřena dohoda pěstouna s orgánem sociálně-právní ochrany dítěte, ale OSPOD nebude schopen poskytnout všechny odborné služby, na které budou mít pěstouni nově nárok (např. odborné poradenství, rodinnou terapii, asistovaný kontakt dítěte s rodinou nebo odborné vzdělávání)? OSPOD bude tedy referovat pěstouny do odborné organizace – jak budou služby poskytované odbornou organizací financovány?
- ➔ Ano, OSPOD může nasmlouvat subjekty, které budou odbornou pomoc poskytovat a poskytnuté služby bude hradit ze státního příspěvku na výkon pěstounské péče ve smyslu § 47d.
- Jaký je obsah pojmu „celodenní péče“? Zahrnuje i poskytnutí stravy a lůžka?
- ➔ Viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Jakým způsobem osvědčit absolvování vzdělávacího kurzu či účasti na jiné formě vzdělávání?
- ➔ Osvědčením o absolvování kurzu či o účasti na jiné formě vzdělávání.
- Je třeba v případě výkonu společné pěstounské péče u manželů nebo v případě, že byli oba manželé zařazeni do evidence osob k výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu, aby podmínku vzdělávání (24 hodin ročně) splňovali oba manželé?
- ➔ Ano.
- Musí být dodržena celodenní péče v rozsahu 14 po sobě jdoucích kalendářních dnů?
- ➔ Nemusí se bezvýhradně jednat o 14 po sobě jdoucích kalendářních dnů. Zákon uvádí „alespoň 14 kalendářních dnů“ bez požadavku, aby se jednalo o pevně stanovený časový úsek dvou týdnů. V některých případech bude naopak vhodnější, aby šlo

kratší úseky. Více viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.

- Vzor smlouvy - kapitola II, odst. 5: Musí se tento kontakt odehrávat za přítomnosti pracovníka OSPOD nebo bude dostačující kontakt na "půdě" rodinné poradny nebo (pokud bude vůle) může se do smlouvy napsat, že "pečující osoby i rodiče spolu bez problému komunikují a jsou schopni se sami na místě kontaktu domluvit"?
- ➔ Dohoda o výkonu pěstounské péče, která byla ze strany MPSV dána k dispozici, není vzorem. Jde o jeden z možných příkladů. Prosím neopisujte tedy doslovně jednotlivé body, ale formulujte je dle konkrétních potřeb rodin a dětí!!!
- Poskytne někdo pracovníkům OSPOD do 31. 1. každého kalendářního roku seznam s pěti akreditovanými vzdělávacími programy pro pečující osoby nebo sami pracovníci si tento seznam musí opatřit?
- ➔ Neposkytne. Pracovníci musí mít přehled o službách, které jsou v jejich obvodu k dispozici. Seznam akreditovaných vzdělávacích institutů a programů je dostupný na webových stránkách MPSV, seznam pověřených osob by OSPOD měly mít k dispozici.
- Budou obce povinny zadávat veřejné zakázky k zajištění služeb na podporu pěstounských rodin (odlehčovací služby apod.)?
- ➔ Záleží na rozsahu, v jakém budou služby odebírat – viz zákon o veřejných zakázkách.
- Lze povinnosti zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o dítě“ atd. zprostředkovávat pro pěstouny s mateřskými centry, i když centra nemají akreditaci podle zákona o sociálních službách ani pověření k výkonu sociálně právní ochrany? Jedno z center si již zažádalo o pověření k výkonu SPOD, ale druhé centrum akreditaci ani pověření mít nebude, přesto bychom rádi využili jejich nabídek vzdělávání, které poskytují již nyní a jsou kvalitní.
- ➔ Zvyšování znalostí a dovedností pro osobu pečující nebo osobu v evidenci zajišťuje ten, kdo s touto osobou uzavřel dohodu o výkonu pěstounské péče nebo upravil podrobnosti ohledně výkonu práv a povinností svým rozhodnutím buď sám, nebo prostřednictvím jiných fyzických či právnických osob. Je na odpovědnosti subjektu, který dohodu uzavřel (případně vydal správní rozhodnutí), aby zajistil vzdělávání u odborně způsobilých osob, tedy nejlépe osob pověřených podle § 48 odst. 2 písm. d), e) nebo f) ZSPOD, případně u subjektů poskytujících akreditované kurzy podle zákona o sociálních službách nebo oprávněných realizovat vzdělávací programy podle jiných právních předpisů. Zajištění zvyšování znalostí a dovedností pověřenými osobami nebo poskytovateli akreditovaných kurzů tak lze doporučit, nicméně není vyloučeno ani vzdělávání realizované jinou formou, např. uvedenými mateřskými centry, je-li dostatečně kvalitní a již předcházející zkušenosti s jejich prací jsou pozitivní.

- Budou k dispozici, nebo již jsou doporučené ceny pro zajišťování těchto služeb? Mateřská centra by si určila ceny „obvyklé lokality“, které mají doposud i pro stávající klienty, ale obáváme se společně, aby ceny nebyly napadnuty zejména Úřadem práce?
- ➔ Konkrétní ceny stanovit nelze. V každém případě však musí být při výběru poskytovatele služby respektována zásada hospodárnosti, přičemž je třeba vycházet právě z cen obvyklých v daném místě a čase. Volba konkrétního poskytovatele služby potom musí být racionální a zdůvodnitelná – stanoví-li si zmíněná mateřská centra cenu vyšší, než konkurenční poskytovatel služby, bude třeba případnou volbu dražší služby odůvodnit její vyšší kvalitou (bude-li cenový rozdíl úměrný rozdílu kvalitativnímu).
- Kdo bude takové služby poskytovat? V kraji jednoznačně nedostatek odpovídajících služeb – co bude OSPOD dělat do té doby, než jich bude dostatek? Jakým způsobem sepsovat dohody o výkonu PP, nebude-li možno pěstounům něco nabídnout?
- ➔ Je třeba iniciovat vznik potřebných služeb. Pomoci by měl také státní příspěvek na výkon pěstounské péče. Tento může subjekt uzavírající dohodu o výkonu pěstounské péče použít na nákup služeb pro pěstouny (např. pokud má OSPOD ve svém obvodu 10 pěstounských rodin, domluví těmto rodinám paní na hlídání, kterou ze státního příspěvku zaplatí). Je třeba se nejdříve zeptat konkrétních pěstounů, co potřebují, nikoli jim nutit nějaké služby, o které by neměli zájem. Je také na iniciativě pěstounů, aby sami přišli s řešením (např. již mají někoho, kdo jim hlídá děti, nebo mají vybraný tábor, již spolupracují s nějakým odborníkem atp.). Pokud OSPOD nebude schopen nabídnout pěstounům to, co potřebují, bude se snažit jim zajistit subjekt, který toto umožní. Pokud by však šlo o přehnané nároky pěstounů, nezbyde nic jiného, než práva a povinnosti podle § 47a ZSPOD upravit v minimální možné míře správním rozhodnutím. Blíže se dočtete v Informaci ze dne 21. 12. 2012.
- Vysvětlující materiály MPSV rovněž uvádějí možnost pro OSPODy nasmlouvat si poskytování takových služeb konkrétními odborníky – dostaneme vzor nějaké takové smlouvy? Nejsem právník, proč bych měla sepsovat takové dohody (veřejnoprávní smlouvy) a nést pak za ně odpovědnost?
- ➔ Předpokládá se, že největší rozsah služeb bude poskytovat sám subjekt, který dohodu s pěstouny uzavírá. Je však možné dohodnout s dalšími subjekty subdodávku dílčí služby, např. hlídání. Postup je stejný jako ve stávajících případech, kdy OSPOD dojednávává služby pro své klienty (např. poradny apod.). Vzory smluv jsou volně ke stažení na internetu, vždy je vhodné takovou smlouvu zkontrolovat s právním oddělením úřadu. Tato oddělení mají zajisté rovněž k dispozici příslušné vzory, neboť je zcela běžné, že úřad zajišťuje určité činnosti externisty (smlouva o dílo, DPP apod.).
- Nevyhovuje mi služba nabídnutá OSPOD (např. respitní péče pouze v podobě tábora, 14 dní v kuse), jak mám postupovat?

- ➔ Buď se můžete pokusit domluvit s OSPOD, aby vyhledal možnost pro zajištění služby v jiné podobě, nebo máte možnost vyhledat si službu, která by Vám vyhovovala, samostatně, a navrhnout její nákup OSPOD. Samozřejmě je možné dohodu o výkonu pěstounské péče uzavřít s jiným subjektem než OSPOD, pokud Vám tento jiný subjekt (obecní úřad, jiný obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo pověřená osoba) služby, které jsou pro Vaši péči účelnější. Nabídku respitní péče, která Vám nevyhovuje, samozřejmě nemusíte využít – nikdo Vás nemůže nutit proti Vaší vůli, abyste dítě na tábor na 14 dní dal.
- Je možné služby pro pěstouny poskytnout i bez smlouvy, pouze formou objednávka - faktura ?
- ➔ Možné to je, ale musíte postupovat dle toho, jak to pro Vás chce úřad – tedy jak je v obdobných případech na úřadu zvykem (každý úřad to může mít jinak).

§ 47b Dohoda o výkonu pěstounské péče

- Musí dohoda obsahovat konkrétního poskytovatele nějaké služby, sdružení pořádající letní tábory, jméno konkrétního psychologa (viz vzor smlouvy, kapitola II, odst. 1, 2, 3) nebo se OSPOD do této smlouvy může jen obecně zavázat, že v případě nutnosti pomůže zprostředkovat odbornou pomoc či služby?
- ➔ V dohodě záleží na domluvě smluvních stran. Bude-li osoba pečující/v evidenci trvat na konkrétní osobě např. psychologa, případně pokud má subjekt uzavírající dohodu někoho nasmlouvaného či např. psychologa svého, zřejmě bude vhodné jej v dohodě přímo uvést. Pokud nikoli, stačí obecná úprava, otázkou by však byla pak realizace.
- S tímto poskytovatelem služby či odborné pomoci musí OSPOD předem sepsat nějakou smlouvu?
- ➔ Zřejmě to bude nutné, neboť bude záhodno dojednat rozsah poskytovaných služeb, úhradu za ně atd. Pokud to umí OSPOD zařídít jinak, je to na něm.
- Poskytovatel bude využití služby následně příslušnému OSPOD fakturovat?
- ➔ Konkrétní způsob úhrady bude záležet na dohodě stran. Bližší informace naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Přílohou dohody bude IP dítěte. Bude muset být každá změna této přílohy zasílána subjektu, kterému jsme kopii dohody s původním IP zasílali?
- ➔ IPOD není přílohou dohody. Dohoda o výkonu pěstounské péče, případně správní rozhodnutí o úpravě práv a povinností osoby pečující/v evidenci musí z IPOD vycházet. IPOD zpracovává OSPOD dítěte. Pokud je dítě v pěstounské péči, osoby pečující/v evidenci by se na tvorbě a naplňování IPOD měly podílet, měly by s ním být seznámeny a měl by jim být dán k dispozici. IPOD je flexibilnější, obsahuje množství zapojených subjektů a je primárním nástrojem práce klíčového sociálního

pracovníka s dítětem. Tzn. na vývoj v potřebách dítěte reaguje primárně IPOD, který může dohodu ovlivnit.

- V dohodě mezi zřizovatelem zařízení a pěstounem nejsou zahrnuty některé povinnosti a práva stanovené v nových dohodách o výkonu pěstounské péče (např. právo na zajištění celodenní péče v rozsahu nejméně 14 kalendářních dnů, povinnost se vzdělávat...). Přesto tyto dohody zůstanou zachovány. Jak se to bude řešit?
- ➔ V případě zařízení pro výkon pěstounské péče lze ponechat stávající dohodu, na takovou dohodu však nenáleží státní příspěvek podle § 47d ZSPOD. Práva a povinnosti zakotvené v ust. § 47a odst. 2 se pak na pěstouny, kterým zůstává v platnosti dohoda původní, nevztahují. Aby na ně měli nárok, muselo by dojít k uzavření nové dohody dle § 47b ZSPOD. V rámci této nové dohody je možné řešit i náhradu nákladů na domácnost (nemusí být již ve výši 9/10, lze se dohodnout i jinak). Pěstouni samozřejmě mohou uzavřít dohodu i s jiným subjektem, než s původním zřizovatelem, pokud jim to bude vyhovovat. Je tedy otázka, co bude pro pěstouny výhodnější – zda úhrada nákladů na bydlení a další „benefity“ dle stávající dohody nebo odlehčovací služby a vzdělávání podle nové právní úpravy s možností upravit i např. náhrady nákladů na bydlení, ale třeba v nižší míře (např. jen ½). Na takovou novou dohodu už samozřejmě náleží státní příspěvek na výkon pěstounské péče.

Více naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.

- Jak postupovat v případě, kdy je místo trvalého pobytu osoby pečující jinde než místo trvalého pobytu dítěte?
- ➔ Místně příslušným obecním úřadem obce s rozšířenou působností k uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče (či vydání správního rozhodnutí) je OÚORP, v jehož obvodu má trvalý pobyt osoba pečující nebo v evidenci. Místně příslušným OSPOD dítěte zůstává OSPOD podle trvalého pobytu dítěte. Tyto subjekty spolu samozřejmě musí komunikovat. Více k rolím jednotlivých subjektů viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Může jiný úřad nebo pověřená osoba odmítnout uzavření dohody (např. z důvodu nedostatečné kapacity pro sledování)?
- ➔ Ano, vyjma místně příslušného OÚORP. Důvody pro odmítnutí by měly být specifikovány v rámci standardů kvality.
- Mohou si pěstouni vybrat?
- ➔ Ano.
- Pokud pěstoun uzavře dohodu s jiným úřadem, než který vede spisovou dokumentaci, povedou se duplicitně spisy dítěte?

- ➔ Spis dítěte je vždy jen jeden, vede ho OSPOD podle trvalého pobytu dítěte.
- Jak postupovat, má-li pěstoun několik dětí s různými bydlišti a spisy dětí tak vede několik úřadů? Pěstoun uzavírá dohodu dle svého trvalého bydliště, ačkoli tento úřad děti nevede.
- ➔ Místně příslušným obecním úřadem obce s rozšířenou působností k uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče (či vydání správního rozhodnutí) je OÚORP, v jehož obvodu má trvalý pobyt osoba pečující nebo v evidenci. Místně příslušným OSPOD dítěte zůstává OSPOD podle trvalého pobytu dítěte. Může se stát, že osoba pečující bude mít v péči děti, jejichž spisy povedou různé OSPODy. Tyto OSPODy jsou zodpovědné za SPOD dítěte, zůstávají jim tedy oprávnění a povinnosti jako dosud. OSPOD pěstounů koordinuje výkon pěstounské péče a dohlíží na pěstouny. Role jednotlivých subjektů je tedy odlišná a je třeba tuto roli v dohodě specifikovat. Blíže viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Každý z manželů má v pěstounské péči „své děti“ – pěstounská péče tedy není poskytována společně manželé, ale každý z nich ji poskytuje „svým“ dětem. Budou se uzavírat dvě dohody nebo pouze jedna, s oběma manželé? Může si každý z manželů zvolit jiného smluvního partnera? Bude odměna pěstouna náležet oběma manželům?
- ➔ Pokud manželé vedou společnou domácnost, budou uzavírat jednu dohodu a odměna pěstouna bude náležet jednomu z manželů.
- Bude uzavírána pouze jedna dohoda s osobou pečující či v evidenci bez ohledu na počet svěřených dětí nebo na každé dítě jednotlivě?
- ➔ Bude uzavírána jedna dohoda na jednu pěstounskou rodinu, dohoda se bude měnit podle potřeb rodiny a dětí.
- Babička pečuje o dvě děti, dostaly se do rodiny postupně, každé na základě jiného rozhodnutí a v jinou dobu. Budou dohody dvě nebo jen jedna?
- ➔ Jedna dohoda.
- Pokud se sepíše dohoda na jedno dítě a přijde do rodiny další dítě, změní se původní dohoda na dvě děti nebo se původní dohoda zruší a udělá nová?
- ➔ Pokud bude uzavřená dohoda natolik konkrétní, že nebude při zvýšení počtu dětí v péči vyhovovat, bude třeba ji změnit.
- Bude MPSV zřízena databáze pověřených osob oprávněných uzavírat dohody v rámci celé ČR? Bude dostupná jiným způsobem? Jestliže ne, jakým způsobem orgán SPOD zjistí, které pověřené osoby jsou oprávněny dohody uzavírat?

- ➔ Databázi pověřených osob vedou krajské úřady, které by ji měly aktualizovat a dávat k dispozici OÚORP v jejich obvodu.
- Jaké sankce budou plynout pracovníkům SPOD, pokud nebude v kraji dostatek pověřených osob pro sepisování dohod a sledování výkonu PP a zůstane tak veškerá práce na pracovnících SPODu, kteří to v nedostatečném počtu nebudou stíhat?
- ➔ Jako v případě jiných neplnění zákonných povinností a nesprávného úředního postupu.
- Týká se povinnost sepsat dohodu o výkonu pěstounské péče ve všech případech svěřeni dětí do PP, příbuzenské PP a osobní poručnické péče, které se uskutečnilo před účinností novely – 1. 1. 2013?
- ➔ Ano, a to do 30. 6. 2013.
- Kdo uzavírá dohodu? Obec nebo OÚORP?
- ➔ Primárně OÚORP příslušný podle místa trvalého pobytu osoby pečující/v evidenci. Osoba pečující/v evidenci však může uzavřít dohodu s jiným OÚORP nebo s obecním úřadem, krajským úřadem či pověřenou osobou. Viz § 47b ZSPOD.
- Bude-li chtít pěstoun uzavřít dohodu s OSPOD, znamená to, že současný pracovník NRP bude v pozici „kontrolora“ a jeho kolega, pracovník SPO bude v roli doprovázejícího?
- ➔ Je na každém OSPOD, jak si práci nastaví. Každému vyhovuje něco jiného. K roli jednotlivých subjektů v rámci dohod o výkonu pěstounské péče naleznete více v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Dohody by měly vycházet z individuálního plánu ochrany dítěte. Zároveň však v zákoně není přechodné opatření, podle kterého by měly být individuální plány vypracovány u dětí, které již nyní v evidenci orgánu sociálně-právní ochrany jsou. Jak tedy postupovat u velkého množství pěstounských rodin, kde bude nutné urychlit proces uzavírání dohod s ohledem na zajištění odpovídajících služeb financovaných z co nejméně kráceného státního příspěvku? Je možné vytvořit spolu s pěstouny jednoduchý individuální plán a jeho výstupy pak na místě zapracovat do nově vzniklé dohody? Nebo dohodu zpočátku uzavírat v obecné rovině a podle potřeby pak zpracovat dodatky?
- ➔ Za IPOD je zodpovědný OSPOD dítěte. Bude tedy nutné se domluvit přímo s tímto OSPODem.
- Je třeba uzavírat dohodu o výkonu pěstounské péče u zletilých nezaopatřených dětí, které mají nárok na dávku pěstounské péče?

- ➔ Nikoli, podle § 47c odst. 1 trvá dohoda o výkonu pěstounské péče po dobu, po kterou trvá pěstounská péče. Ta zaniká zletilostí.
- Vztahuje se povinnost, vyplývající z přechodného ustanovení (bod 4), kdy je třeba se stávajícími pěstounskými rodinami uzavřít do 30. 6. 2013 dohodu o výkonu PP, i na děti, které do tohoto data nabydou zletilosti?
- ➔ Viz výše.
- Jaká bude sankce pro pěstouny v případě, že jim subjekt vypoví dohodu z důvodu závažného porušování povinnosti a tyto povinnosti pěstoun nebude plnit ani na základě uloženého rozhodnutí ve správním řízení, kde budou upraveny podrobnosti ohledně výkonu práv a povinností dle § 47a ZSPOD? Lze využít ustanovení uvedených v hlavě XI zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu?
- ➔ Ne. Takové porušování povinností bude signálem k přehodnocení, zda je vhodné, aby taková osoba poskytovala pěstounskou péči.
- Pracovníci sociálních odborů a oddělení SPOD nejsou kompetentní uzavírat jakékoliv dohody, toto spadá do kompetencí orgánů obcí a krajů. Nabízí se řešení, aby orgány obce nebo kraje pověřily k podpisu dohod o výkonu pěstounské péče některého pracovníka sociálního odboru, zpravidla vedoucího. Další možností je, že každá dohoda bude projednávána v orgánech obce nebo kraje, což by bylo hodně komplikované. Je ještě jiná možnost jak tuto situaci řešit?
- ➔ Zákon stanovuje, že prvotním navrhovatelem dohody o výkonu pěstounské péče a tím, kdo ji zpravidla uzavírá, je obecní úřad obce s rozšířenou působností, který však není entitou, která by měla právní subjektivitu. I správní řád počítá s tím, že veřejnoprávní smlouvu bude uzavírat též obdobná entita – výslovně se zmiňuje o správních orgánech, které jsou organizačními složkami státu. Podobně pak zvláštní správní předpisy zakládají speciální působnost k uzavírání veřejnoprávních smluv správními úřady, tak např. zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, v § 49 odst. 4 stanovuje, že orgány ochrany přírody mohou s vlastníkem nebo nájemcem pozemků uzavřít dohodu o způsobu hospodaření. Pokud vlastník nebo nájemce pozemku projeví o uzavření dohody písemně zájem, orgán ochrany přírody je s ním povinen ve lhůtě 30 dnů zahájit o této dohodě jednání, či v § 68 odst. 2 stanovuje, že k provádění péče o pozemky z důvodů ochrany přírody mohou uzavírat orgány ochrany přírody či obce s vlastníky či nájemci pozemků písemné dohody. Písemnou dohodou lze upravit rovněž způsob hospodaření ve zvláště chráněných územích a ptačích oblastech. Podobně tak ZSPOD zakládá v § 47b zvláštní působnost orgánu SPOD, tedy OÚORP, uzavírat dohody o výkonu pěstounské péče. V tomto smyslu se jedná o speciální normu, doplňující obecnou úpravu správního řádu.
- Kdo podepisuje dohodu o výkonu pěstounské péče? Dohodu by měl uzavírat orgán sociálně-právní ochrany dětí, tedy např. Městský úřad, zastoupený starostou, jakožto osobou, která je oprávněna úřad navenek zastupovat (podle § 30 odst. 4 správního řádu), ten by pak mohl k podpisu dohody někoho zmocnit – např. vedoucího odboru?

Nebo v tomto případě stačí pověření tajemníka úřadu k uzavírání a podpisu těchto smluv?

- ➔ Nabízí se dvě možnosti. Dohodu může podepsat osoba, která byla starostou pověřena k uzavírání a podpisu smluv, nebo přichází v úvahu změna organizačního řádu příslušného úřadu (zpracování materiálu do rady), kdy bude pověřením určena osoba k tomuto konkrétnímu úkonu.
- Jak přesně by měl vypadat výrok správního rozhodnutí, kterým místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností upraví podrobnosti ohledně výkonu práv a povinností založených v ustanovení § 47a ZSPOD, není-li v zákonem stanovené době uzavřena v této věci dohoda? Budou upravovány nejen povinnosti pěstouna, ale také jeho práva, tedy obecní úřad obce s rozšířenou působností jako správní orgán, který vydává rozhodnutí, tímto rozhodnutím bude upravovat své vlastní povinnosti vůči pěstounům?
- ➔ Vzor správního rozhodnutí obdržíte.
- Jak se bude řešit situace plnoletých dětí v případě, že pěstounská péče skončí. Kam tyto děti půjdou? Zejména děti psychiatricky nemocné, děti s poruchou osobnosti nebo mentální retardací? Kdo převezme za tyto "děti" zodpovědnost? Pěstouni je nechtějí vyhodit na ulici.
- ➔ V této oblasti novela nic nemění. V rodině mohou děti samozřejmě po dovršení 18 let (po ukončení pěstounské péče) zůstat, pokud jsou nezaopatřené, náleží dále až do 26 let věku příspěvek na úhradu potřeb dítěte a pečujícím osobám odměna pěstouna. Pro ulehčení odchodu dítěte je nově poskytován příspěvek při ukončení pěstounské péče ve výši 25.000,- Kč. Je třeba ve spolupráci s krajskými úřady plánovat sociální služby, jakými jsou např. chráněné bydlení, domy na půl cesty apod.
- Je možné u zrušitelného osvojení přejít na pěstounskou péči v případě např. těžkého zdravotního stavu dítěte, který se ukázal teprve po přijetí dítěte?
- ➔ O zrušení osvojení může rozhodnout soud na návrh osvojitele nebo osvojence, a to jen z důležitých důvodů. Takovými důvody budou především okolnosti, za nichž osvojení neplní svou funkci. Těžko si lze představit, že za takový důvod by bylo možné považovat zdravotní stav dítěte.
- Kdo bude plátcem úhrady za realizovaná práva a povinnosti klienta v rámci dohody – orgán SPOD nebo klient?
- ➔ K úhradě služeb pro osoby pečující/v evidenci slouží primárně státní příspěvek na výkon pěstounské péče podle § 47d ZSPOD. Spoluúčast osob pečujících/v evidenci je však žádoucí, hrazeny jsou zejména odborné služby, doprava, stravné či ubytování lze (částečně) požadovat od osob pečujících/v evidenci. Bližší informace naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.

- Pokud chce pěstoun uzavřít dohodu o výkonu PP s jiným úřadem nebo NNO musí požádat příslušný OÚ dle svého trvalého bydliště o vyjádření k uzavření dohody s jiným subjektem (může požádat ústně, nebo písemně?).
- ➔ Zvolí-li osoba pečující nebo v evidenci možnost uzavření dohody s jiným partnerem než příslušným OSPOD, je třeba příslušnému OSPOD zaslat úplný obsah uvažované dohody k vyjádření a udělení předchozího souhlasu. Teprve po udělení tohoto souhlasu (který má povahu vyjádření podle § 154 an. správního řádu) je možno dohodu o výkonu pěstounské péče uzavřít. Zákon rovněž stanoví povinnost smluvního partnera osoby pečující/v evidenci bezodkladně příslušný OSPOD o uzavření dohody informovat a zaslat mu opis této dohody. Z povahy věci plyne, že uvedená komunikace se realizuje písemnou formou.
- Vyjádření bude pouze formou dopisu se zněním např. Souhlasíme (nesouhlasíme) s uzavřením dohody o výkonu PP mezi pěstounkou paní... a neziskovou organizacíz důvodu... Pokud dojde k tomu, že OÚ ORP nedá souhlas, tak pěstoun může postupovat podle ustanovení o přezkumném řízení ?
- ➔ V případě souhlasného vyjádření postačí stručný souhlas. V případě, že souhlas udělen nebude, bude třeba ve vyjádření náležitě odůvodnit, proč se tak stalo. Souhlas má povahu vyjádření podle části čtvrté správního řádu (§ 154 a násl.) a při jeho vydání se postupuje podle ustanovení o správním řízení jen v případech vyjmenovaných v § 154 správního řádu a jinak jen přiměřeně. Zejména se neuplatní úprava odvolání, ale postupuje se přiměřeně podle ustanovení o přezkumném řízení (viz informace ze dne 21.12.2012).
- Pokud vydáno kladné vyjádření k uzavření dohody, teprve možno dohodu o výkonu PP uzavřít.
- ➔ Ano.
- Následně musí být OSPOD dle trvalého místa bydliště doručen úplný obsah uvažované dohody k vyjádření a udělení předchozího souhlasu. Opět se vydá vyjádření k dohodě formou dopisu.
- ➔ Ne. Poté, co je na základě písemného souhlasu příslušného OSPOD (vydaného na základě žádosti osoby pečující/v evidenci, která k žádosti přiložila návrh dohody, k jejímuž uzavření souhlas žádala) dohoda smluvními stranami uzavřena, druhá smluvní strana (obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu nemá osoba pečující/v evidenci trvalý pobyt, obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba) bezodkladně informuje příslušný OSPOD o tom, že schválená dohoda skutečně uzavřena byla, a k tomuto sdělení přiloží opis uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče (znění musí být totožné s předem schváleným návrhem).
- Příslušný OSPOD obdrží uzavřenou dohodu.
- ➔ Obdrží její opis (kopii)

- Pokud by nebyl vydán souhlas s uzavřením dohody a pěstoun by dohodu neuzavřel, postupovalo by se následně podle § 47b.
- ➔ Záleží na obsahu vyjádření místně příslušného OSPOD (mohlo by např. stačit jen pozměnit některé ustanovení dohody).
- Pokud je dítě svěřeno do společné pěstounské péče manželů, pak dohoda o výkonu PP bude uzavřena s pěstouny. V dohodě může tedy být uvedeno, že pokud jeden z pěstounů bude práce neschopen a druhý pěstoun např. vyčerpá zákonné OČR nebo bude doprovázet druhého pěstouna k lékaři, bude o dítě postaráno tím způsobem, že bude přes den v péči.....
V případě, že je dítě svěřeno pouze do péče jednoho pěstouna, potom manžel pěstounky nemá ani nárok na podporu při OČR a v dohodě je třeba situaci ošetřit jinak. Např. pěstounka v pracovní neschopnosti, o dítě bude postaráno způsobem....
- ➔ I v případě, že je dítě svěřeno do výlučné péče jednoho z manželů, má druhý manžel ze zákona povinnost podílet se na výchově dítěte v pěstounské péči (viz § 45c odst. 1 zákona o rodině). Péči o dítě v případě nemoci museli pěstouni zajistit i před účinností novely...Z dotazu není zřejmé, na co se vlastně tazatel ptá.
- Uzavření dohody dítěte svěřeného do péče budoucích pěstounů – aktuálně jsme se setkali s případem, kdy rozhodnutím příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností bylo nezletilé dítě svěřeno do péče budoucích pěstounů. Rozhodnutí bylo vydáno v lednu 2013. V rozhodnutí je však uvedeno, že dítě se svěřuje do péče budoucích pěstounů od 27.12.2012. Dítě fakticky pobývá v rodině od data uvedeného v rozhodnutí. V jaké lhůtě je v tomto případě třeba uzavřít s osobami pečujícími dohodu o výkonu pěstounské péče? Vztahuje se na tento případ přechodné ustanovení (čl. II bod 4) – tzn. do 30.6. 2013 nebo je třeba v daném případě postupovat dle ustanovení § 47b zákona č. 401/2012 (dohoda do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, event. úprava práv a povinností rozhodnutím příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud nebude dohoda do 30 dnů uzavřena)? V daném případě mají pěstouni zájem o uzavření dohody se subjektem, který si aktuálně vyřizuje pověření – lhůta pro uzavření dohody je tedy pro příslušný ORP a samotné pěstouny klíčová.
- ➔ Dohoda o výkonu pěstounské péče musí být uzavřena do 30ti dnů od právní moci rozhodnutí o svěřením dítěte do tzv. předpěstounské péče. Pokud do této doby nedojde k uzavření dohody, musí být zahájeno správní řízení o vydání rozhodnutí podle § 47b odst. 2 ZSPOD. Kdykoli v průběhu tohoto řízení (nebo i po jeho skončení) může dojít k uzavření dohody s jiným subjektem.
- Zákon uvádí povinnost navštěvovat rodinu osob, se kterými je podepsána smlouva jednou za 2 měsíce, v jiném paragrafu zákon uvádí povinnost navštěvovat dítě v péči jiné osoby než rodiče jednou za tři měsíce... bylo by asi dobré sladit do budoucna na jeden termín.

- § 19 odst. 6 ZSPOD: „Obecní úřad obce s rozšířenou působností sleduje vývoj dětí, které byly svěřeny do výchovy jiných fyzických osob než rodičů; přitom jsou zaměstnanci obce s rozšířenou působností zařazení do obecního úřadu povinni navštěvovat rodinu, kde dítě žije, popřípadě jiné prostředí, kde se dítě zdržuje, nejméně jednou za 3 měsíce v období prvních 6 měsíců péče nahrazující péči rodičů, a poté v souladu se zájmy dítěte podle potřeby, nejméně však jednou za 6 měsíců, a to na základě zvláštního oprávnění vydaného obecním úřadem obce s rozšířenou působností, v němž je uvedeno jméno a příjmení zaměstnance, jeho další osobní údaje a vymezena činnost, kterou může tento zaměstnanec vykonávat.“

Kdo? Obecní úřad obce s rozšířenou působností (OSPOD dítěte) – může využít dožádání

Co dělá? Sleduje vývoj dětí, které byly svěřeny do výchovy jiných fyzických osob než rodičů

§ 47b odst. 5 ZSPOD: „Obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad nebo pověřená osoba, pokud uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče, nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, který vydal rozhodnutí podle odstavce 2, jsou povinni sledovat naplňování dohody o výkonu pěstounské péče nebo rozhodnutí podle odstavce 1 nebo 2 prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří jsou povinni minimálně jednou za 2 měsíce být v osobním styku s osobou pečující nebo osobou v evidenci a s dětmi svěřenými do její péče.“

Kdo? Ten, kdo uzavřel dohodu o výkonu pěstounské péče nebo OÚORP, který vydal rozhodnutí podle § 47b odst. 2 ZSPOD

Co dělá? Sleduje naplňování dohody o výkonu pěstounské péče nebo rozhodnutí.

Prosíme o více pozornosti při čtení zákona a stanovisek.

§ 47c

- Jakým způsobem bude možné vypovědět dohodu o výkonu pěstounské péče? Půjde o správní řízení s možností odvolání?
- Výpověď dohody je písemný právní úkon adresovaný druhé smluvní straně. Doručením druhé smluvní straně počíná běžet výpovědní lhůta. Uplynutím výpovědní lhůty dohodou založený právní vztah zaniká.
- Je opakované maření sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče nad výkonem pěstounské péče důvodem pro zahájení řízení o zrušení pěstounské péče?
- Může být.

§ 47d Státní příspěvek na výkon pěstounské péče

- Příspěvek na výkon pěstounské péče ve výši 48.000,- Kč je vázán na jednu dohodu o výkonu pěstounské péče. Pokud nebude třeba poskytovat všechny druhy služeb,

bude možno zbytek peněz použít pro jiné pěstouny? Pokud ano, jakým způsobem se bude čerpání příspěvku vykazovat?

- ➔ Příspěvek je sice poskytován na jednu dohodu, avšak není nutné jej zcela vyčerpat na konkrétní rodinu, s níž je dohoda uzavřena. Ze souhrnu státních příspěvků bude odpovědný subjekt zajišťovat nároky všech pěstounských rodin (tzn. rodina s vyššími potřebami může vyčerpat služby v hodnotě 60.000,- Kč, jiná rodina v hodnotě 30.000,- Kč atd.). Bližší informace naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Připravuje MPSV metodiku o způsobu vyúčtování nebo je to ponecháno na rozhodnutí úřadu?
- ➔ Informace k účtování naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Co všechno bude možno z příspěvku hradit? Letní tábor, pobyt v ozdravovně, organizaci zajišťující školení pěstounů...?
- ➔ Odpověď na tento dotaz naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Vznikne v souvislosti s čerpáním státního příspěvku ceník za jednotlivé služby (doprovázení dítěte do školy, doučování,...) nebo bude záležet na odhadu sociální pracovníce?
- ➔ Podrobný „ceník“ stanovit nelze, vždy však musí být respektována zásada hospodárnosti a vycházet je třeba z cen obvyklých v daném místě a čase (např. pokud bude terapeut požadovat úhradu za hodinu terapie ve výši 5.000,-Kč, jde o nadhodnocený požadavek).
- Budou se nevyčerpané prostředky ze státního příspěvku vracet Úřadu práce nebo je bude možné převést do dalšího roku?
- ➔ Vzhledem k výši dotace, nedostatku služeb a potřebám jejich rozvoje je stěžejí představitelné, že nějakému subjektu finanční prostředky z dotace na výkon pěstounské péče zbydou. Převedení finančních prostředků do dalšího roku není vyloučeno, je však nutné zachovat jejich účelové určení.
- Kdo bude se státním příspěvkem hospodařit – půjde o interní záležitost úřadu?
- ➔ Ano.

- Jaká část příspěvku půjde na činnost toho, kdo dohodu sepiše? V případě, že to bude OSPOD, na co se peníze můžou použít?
- ➔ Bližší informace k hospodaření se státním příspěvkem naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Bude k dispozici tiskopis žádosti o státní příspěvek na výkon pěstounské péče? Kdy? Jestliže ne, jakým způsobem nutno požádat o příspěvek?
- ➔ Zákon nepředepisuje tiskopis, k možnému využití bude formulář na stránkách MPSV (obdobně jako u státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP).
- Pěstouni s trvalým bydlištěm např. v Praze 6, budou uzavírat dohodu o výkonu PP s OSPOD Praha 3, na jakém úřadu práce bude OSPOD Praha 3 žádat o státní příspěvek (ÚP Praha 3 nebo ÚP Praha 6)?
- ➔ Žádost je třeba podat u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž obvodu se nachází sídlo nebo místo trvalého pobytu žadatele, v uvedeném případě tedy dle sídla OSPOD Praha 3.
- Musí být zřízen zvláštní účet na příspěvek na výkon pěstounské péče?
- Kdo uhradí platby za pomoc poskytnutou v rámci dohody v době, kdy nebude ještě vyplacen státní příspěvek?
- Lze ze státního příspěvku hradit mzdy na pracovníky?
Kdo bude provádět kontrolu využívání dávek pěstounské péče? Vzdělání sociální pracovníci nebo „běžní úředníci“?
- ➔ Odpovědi na tyto otázky naleznete v informaci k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Manželská a rodinná poradna je příspěvkovou organizací magistrátu. Pěstouni podepíší dohodu o výkonu pěstounské péče s OSPODem magistrátu. Lze státní příspěvek na výkon pěstounské péče použít na úhradu psychologické pomoci pro dítě v PP poskytnutou psychologem – zaměstnancem manželské a rodinné poradny?
- ➔ Ano, lze.
- Ve Vašich materiálech uvádíte, že žádost o poskytnutí příspěvku na výkon PP se podává u Krajské pobočky Úřadu práce - měli jste na mysli Krajskou pobočku pro Prahu na Praze 3, Domažlická 1139 nebo pobočky dle trvalého bydliště pěstounů?
- ➔ § 47d odst. 3 ZSPOD: „O přiznání státního příspěvku na výkon pěstounské péče rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce, v jejímž obvodu se nachází sídlo nebo místo trvalého pobytu žadatele.“

- Je nutné uzavřít tyto dohody, resp. podat žádost příslušnému úřadu v lednu 2013, aby byla poskytnuta celá výše příspěvku? Vztahují se na tento příspěvek i pravidla o státní soc. podpoře, kdy je možno dostat peníze v jedno čtvrtletí zpětně? Tedy např. žádost by podali v březnu - dostanou příspěvek od ledna?
- ➔ § 47d odst. 1 ZSPOD: „Nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče má obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě vydání správního rozhodnutí podle § 47b nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad, nebo pověřená osoba, kteří uzavřeli dohodu o výkonu pěstounské péče podle § 47b.“
- § 47d odst. 2 ZSPOD: „Výše státního příspěvku na výkon pěstounské péče činí
- a) 48 000 Kč za kalendářní rok, pokud pravomocné správní rozhodnutí nebo dohoda o výkonu pěstounské péče trvaly po celý kalendářní rok,
 - b) částku, odpovídající jedné dvanáctině z částky uvedené v písmenu a), a to za každý kalendářní měsíc nebo jeho část v rámci kalendářního roku, v němž existovalo pravomocné správní rozhodnutí, nebo trvala dohoda o výkonu pěstounské péče.“
- § 47d odst. 4 věta první ZSPOD: „Státní příspěvek na výkon pěstounské péče se přiznává za kalendářní rok a vyplatí se ve lhůtě do 60 dnů od právní moci rozhodnutí o jeho přiznání.“
- § 47d odst. 7 ZSPOD: „Nárok na státní příspěvek nebo nárok na zvýšení státního příspěvku lze přiznat zpětně, nejdéle za dobu 3 kalendářních měsíců od právní moci správního rozhodnutí nebo od uzavření dohody o výkonu pěstounské péče.“
- Pokud bude smlouvy uzavírat nestátní organizace, kdo bude kontrolovat čerpání peněz na služby? Kraj může kontrolovat pouze činnost v oblasti pověření.
- ➔ Využívání státního příspěvku na výkon pěstounské péče bude vždy u všech subjektů kontrolovat Úřad práce ČR.
- Dotaz k možnosti využití státního příspěvku na výkon PP, konkrétně na úhradu osobních nákladů u zaměstnanců NRP, kteří sjednávají dohody, vydávají správní rozhodnutí, poskytují a zprostředkovávají pomoc pěstounům a sledují výkon pěstounské péče. V informaci MPSV z prosince 2012 je uvedeno, že je přípustné využít poměrnou část státního příspěvku na úhradu osobních nákladů zaměstnanců NRP. Máme problém s výkladem, co lze považovat za poměrnou část, jaká konkrétní procentuální část mzdy pracovníka je myšlena, ev. jestli existuje limit výše úhrady mzdy z tohoto příspěvku.
- ➔ Žádné konkrétní procento nebo limit pro využití státního příspěvku na osobní náklady zaměstnanců stanoveny nejsou. Platí, že využití prostředků státního příspěvku na tento účel je přípustné, nicméně primárně by osobní náklady všech zaměstnanců OSPOD, včetně pracovníků náhradní rodinné péče, měly být hrazeny z prostředků

dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí, a to v souladu s Metodikou MPSV pro poskytování dotací ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí pro rok 2013. Určení části státního příspěvku, který bude využit k úhradě osobních nákladů zaměstnanců NRP by měl vycházet ze dvou hledisek, při dodržení kritérií účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti přidělené veřejné podpory:

1. Propočet prostředků ze státního příspěvku, které zůstanou obecnímu úřadu k dispozici po úhradě nezbytných nákladů na zajištění pomoci pro osoby pečující, zejména poradenské pomoci, osobní výpomoci, pomoci se vzděláváním a pomoci s udržováním kontaktu dítěte s rodiči nebo jinými osobami blízkými.
2. Propočet výše osobních nákladů zaměstnanců NRP, které nelze uhradit z dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí při započtení ostatních nezbytných osobních, provozních a věcných výdajů, které jsou spojeny s plněním úkolů na úseku OSPOD.

Hlava II. Dávky pěstounské péče

- Zůstává nadále v platnosti Metodický pokyn MPSV č. 5 z 21. 7. 2011, který řeší pěstounské dávky?
- ➔ Metodická informace MPSV č. 5 k dávkám pěstounské péče ze dne 21. 7. 2011 (č.j. 2011/41567-21) platí z hlediska věcného obsahu i nadále, s výjimkou těchto bodů:
 - Dávky pěstounské péče lze zpětně přiznat nikoliv jen za 3 měsíce, ale až za dobu 1 roku ode dne, od kterého jsou splněny podmínky vzniku nároku na dávku (viz § 47r odst. 2 ZSPOD),
 - Pokud bylo vydáno rozhodnutí příslušného OSPOD o tom, že se dítě dočasně svěruje do péče fyzické osoby, která má zájem stát se pěstounem (předpěstounská péče), dávky pěstounské náleží ode dne vykonatelnosti rozhodnutí OSPOD, nikoliv ode dne uvedeného ve výroku rozhodnutí (viz § 47p odst. 2 ZSPOD).

V zájmu právní jistoty a přehlednosti bude Metodická informace MPSV č. 5 v dohledné době nahrazena aktuálním metodickým doporučením. Do té doby lze z Metodické informace MPSV č. 5 vycházet (s výše uvedenými výhradami).

- Poručníctví trvá do zletilosti dítěte. Nezaopatřené dítě i nadále s bývalými poručníky společně žije. Trvá mu nadále nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte?
- ➔ I po dosažení zletilosti má dítě, jež bylo do té doby v osobní péči poručníka, nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte, pokud je nezaopatřené a žije s bývalým poručníkem v domácnosti a uhrazují společně náklady na své potřeby - viz § 47f odst. 2 ZSPOD. Obecně se zde sice hovoří o pěstounské péči, avšak toto je nutné vykládat ve smyslu ust. 47a odst. 1, který říká, že: Pro účely tohoto zákona se jako pěstounská péče posuzuje péče o dítě poskytovaná osobou pečující (§ 4a)nebo skutečnost, že je fyzická osoba osobou v evidenci. Taktéž tomuto bývalému poručníkovi náleží

odměna pěstouna, má-li dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb. Na tomto novela nic nemění, tak to tomu bylo i do 31. 1. 2012 - nezletilá porodí dítě a tomu je ustanoven poručník. V den zletilosti matky poručnictví končí.

- Nezletilá porodí dítě a tomu je ustanoven poručník. V den zletilosti matky poručnictví končí.
- ➔ Poručník bývá ustanoven dítěti v případech, kdy dítě nemá zákonného zástupce. Pokud je matka dítěte sama nezletilá, nemá plnou způsobilost k právním úkonům a tedy ani plnou rodičovskou zodpovědnost. Otec není v RL uveden, proto soud přistoupil k ustanovení poručníka nezletilému dítěti (babičky) a to **do doby, než matka dítěte nabyde plné způsobilosti k právním úkonům a tedy rodičovské zodpovědnosti**. Rozsudek tedy pozbývá platnosti zletilostí matky dítěte, byť to není v rozsudku přímo uvedeno (ale vyplývá to ze zákona). Bude tedy třeba rozhodnout o odejmutí dávek pěstounské péče, a to ke dni zletilosti matky dítěte.

Nezletilé matce dítěte by však za určitých podmínek mohlo být soudem přiznáno právo péče o její dítě podle § 34 odst. 4 zákona o rodině – pak by babička nebyla osobně pečujícím poručníkem a nárok na dávky pěstounské péče by zde vůbec nebyl.

- Pěstouni byli úřadem práce vyzváni k tomu, aby po Novém roce požádali o dávky pěstounské péče. Bude jejich přiznání odvislé od sepsání dohody s pěstouny? Bude úřad práce vyžadovat před přiznáním dávek předložení dohody? Pokud ano, dostávají se OSPODy do situace, kdy nebudou dohodu schopny kvalitně zpracovat v návaznosti na služby pro pěstouny, které nejsou zatím rozvinuty.
- ➔ Dávky pěstounské péče nemají s dohodami nic společného. Výplata dávek pěstounské péče není dohodami podmíněna ani ovlivněna.
- Z důvodu přesunu právní úpravy dávek pěstounské péče do zákona o sociálně-právní ochraně dětí mi zanikl nárok na dávky z dosavadního systému a musím si podat žádost o výplatu dávek dle nové úpravy. Musím k této žádosti doložit všechny dokumenty znovu?
- ➔ V závěru každé žádosti je uvedeno, co musí oprávněná osoba (žadatel) k žádosti doložit. Vzhledem k tomu, že se jedná o uplatnění nových žádostí, je třeba všechny potřebné doklady (rozsudek soudu, rodný list dítěte, potvrzení o studiu - nezaopatřenost, zdravotní posouzení, atd.) spolu s žádostí doložit.
- Klientka, která pobírala do konce roku odměnu pěstouna, je od 10. 7. 2012 v dlouhodobé pracovní neschopnosti. Pobírá nemocenské dávky, na které jí vznikl nárok ze závislé činnosti. Od ledna 2013 podala žádost o odměnu pěstouna. Jak bude posuzována? Bude posuzována jako osoba na nemocenské od data účinnosti zákona, tj. od 1. 1. 2013, tzn., bude pobírat 2 měsíce odměnu pěstouna a od března nemocenské dávky z titulu nemocenského pojištění, nebo bude již od ledna posuzována jako osoba na nemocenské? Tuto možnost ale neumožňuje aplikace. Nemocenská lze zadat až od 1. 1. 2013.

- ➔ Paní bude posuzována, jako kdyby pracovní neschopnost vznikla 1. 1. 2013, tedy pokud bude v pracovní neschopnosti i nadále, bude jí náležet odměna pěstouna, nemocenská jen z titulu pojištění jako OSVČ. Od 1. 3. 2013 by se jí ukončilo vyplácení odměny pěstouna a začalo vyplácet nemocenské z titulu nemocenského pojištění odváděného z odměny pěstouna, resp. nárok na výplatu nemocenského by byl upraven podle § 20 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.
- V rámci řízení o dávce odměna pěstouna je vydáváno rozhodnutí. Prosíme o stanovisko, zdali dávku vyplácet již po schválení a vydání rozhodnutí či až po nabytí právní moci.
- ➔ V souladu s § 47x zákona č. 359/1999 Sb. je rozhodnutí o odměně pěstouna předběžně vykonatelné, jelikož přímo ze zákona je vyloučen odkladný účinek odvolání. Rozhodnutí se tak stává vykonatelným dnem oznámení rozhodnutí. Vzhledem k tomu je možné odměnu pěstouna, jakož i jiné dávky pěstounské péče, vyplatit již před nabytím právní moci rozhodnutí. Podle § 72 správního řádu může být rozhodnutí účastníkovi řízení oznámeno doručením jeho písemného vyhotovení do vlastních rukou (poštou nebo předáním osobně přítomnému žadateli) nebo pouze ústním vyhlášením, pokud se účastník současně vzdá práva na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí.

V případě, že se rozhodnutí doručuje účastníkovi řízení prostřednictvím provozovatele poštovních služeb a adresát není na adrese pro doručování zastížen, je rozhodnutí na dobu 10 dnů uloženo k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si účastník řízení nevyzvedne rozhodnutí v desetidenní úložní době, považuje se rozhodnutí za doručené posledním dnem této lhůty a tímto dnem se stává rovněž vykonatelným (viz § 24 odst. 1 správního řádu).

Skutečnost, že případné odvolání nemá ze zákona odkladný účinek na vykonatelnost rozhodnutí, bude v rozhodnutí uvedena v poučení. V poučení o odvolání je také možné uvést, že podle § 81 odst. 2 správního řádu se může účastník řízení vzdát práva na podání odvolání, a to buď písemně anebo ústně do protokolu. V případě, že se účastník řízení vzdá práva podat odvolání, nabývá rozhodnutí právní moci stejným dnem, kdy tak učinil.

- Manželé - v rodině je 8 dětí svěřených do pěstounské péče, kdy 3 z nich jsou svěřeny pouze jednomu z pěstounů a 5 jich je svěřeno do společné pěstounské péče. V současné době vyplácíme odměny pěstounů v této rodině takto: žadatelem jedné odměny pěstouna je pěstoun, který má svěřeny 3 děti do své péče a žadatelem druhé odměny pěstouna v rodině je druhý z manželů, který má požádáno na těch 5 dětí ve společné péči.

3 děti v pěstounské péči manžela 1: 16 let, 14 let, 11 let

5 dětí ve společné pěstounské péči: 18 let – II. stupeň závislosti, 14 let, 12 let – II. stupeň závislosti, 8 let, 6 let

Dle §47i odst. 2) zákona o SPOD pokud jsou oba manželé osobou pečující nebo osobou v evidenci, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. Ustanovení § 47n věty druhé platí obdobně. Jak tedy řešit tuto rodinu? Výše odměny pěstouna na pět dětí svěřených do společné pěstounské péče by dle našeho názoru byla ve výši 20000,-Kč na dítě závislé II. stupeň + 4x4000,-Kč za další 4 děti. Je možné k této odměně připočítat ještě 3x4000,-Kč za tři děti, které byly svěřeny do péče druhému z pěstounů? Děkuji za Vaši odpověď

- V daném případě by si měl podat žádost ten pěstoun, který má 3 děti ve výlučné PP a ostatní ve společné. Pak bude základ odměny pěstouna 20 000 Kč podle § 47j odst. 1 písm. c) bod 2 za dítě ve II. stupni závislosti a k této částce připočítat 7x4 000 Kč, tedy celkem činí odměna pěstouna v této rodině 48 000 Kč. Pokud by o odměnu požádal pouze ten pěstoun, který má s manželem/manželkou ve společné péči 5 dětí, náležela by mu odměna za těchto 5 dětí (36 000 Kč).

V případě, že by nastala situace, kdy manželé mají každý svěřeny děti pouze do své výlučné péče (např. 3 děti jeden a 4 děti druhý), musel by o odměnu pěstouna požádat každý z manželů za sebe, resp. za děti svěřené do jeho péče s tím, že ÚP by řízení spojil a rozhodl, jako kdyby manželé měli děti ve společné pěstounské péči (tzn. za 7 zdravých dětí – 36 000 Kč). Manželé by se museli dohodnout, komu by odměna byla vyplácena, případně by to ÚP určil. Bez podané žádosti však nelze rozhodnout, tudíž pokud by v uvedeném případě požádal jen jeden z manželů, byla by mu přiznána odměna jen za jemu svěřené děti, tj. jen za 3, resp. jen za 4 děti.

Za předpokladu, že každý z manželů podá svým jménem žádost o přiznání odměny pěstouna, je žádoucí spojit řízení o obou žádostech do společného řízení v souladu s § 140 správního řádu, neboť obě žádosti spolu věcně souvisejí a o žádosti jednoho manžela nelze rozhodnout bez přihlídnutí k žádosti druhého manžela. Spojení řízení provede ÚP usnesením z moci úřední s tím, že usnesení o spojení řízení se pouze poznamená do spisu, neoznamuje se účastníkům řízení a nelze proti němu podat odvolání (viz § 140 odst. 4 ve spojení s § 76 odst. 5 správního řádu). O spojení řízení se účastníci řízení vhodným způsobem vyrozumí (lze i neformálně, např. telefonicky nebo e-mailem).

Ve společném řízení se o žádostech obou manželů rozhodne jedním společným rozhodnutím, ve kterém se rozhodne o přiznání odměny pěstouna tomu z manželů, který je určen na základě jejich dohody nebo rozhodnutím krajské pobočky ÚP podle § 47n zákona č. 359/1999 Sb. Ve výroku společného rozhodnutí se stanoví výše odměny pěstouna, která náleží jednomu z manželů z titulu výkonu pěstounské péče oběma manžely, bez ohledu na to, zda se jedná o společnou pěstounskou péči nebo o individuální pěstounskou péči jednoho z manželů.

Provést společné řízení a vydat společné rozhodnutí o žádostech obou manželů je přípustné za podmínky, že

- krajská pobočka ÚP je podle místa trvalého pobytu žadatelů místně příslušná k rozhodnutí o žádostech obou manželů; za předpokladu, že by byla založena místní příslušnost dvou různých krajských poboček ÚP, bylo by ke spojení věcí do jednoho řízení nezbytné, aby jedna z krajských poboček postoupila přijatou žádost

k rozhodnutí druhé dotčené krajské pobočce ÚP z důvodu vhodnosti podle § 131 odst. 5 správního řádu (k tomu je nutný souhlas žadatele).

- žádost druhého manžela je podána dříve, než je vydáno rozhodnutí o žádosti podané prvním z manželů (za situace, kdy oba manželé nepodají svoje žádosti současně); je-li žádost druhého manžela podána až poté, co již bylo rozhodnuto o žádosti prvního manžela, musí být i o této druhé žádosti vydáno samostatné rozhodnutí, na jehož základě se pak s ohledem na změnu rozhodných skutečností rozhodne o změně výše odměny pěstouna přiznané prvnímu z manželů.
- Kdo bude podepsán na žádosti o státní příspěvek na výkon pěstounské péče? Žadatelé budou OÚ, KÚ, pověřené obce... Ty však nemají právní subjektivitu.
- ➔ Starosta nebo tajemník, případně jimi pověřená osoba (např. vedoucí odboru).
- Příspěvek na úhradu potřeb dítěte (PPÚhr) – jedná-li se o dítě, u kterého dosud nebyl určen stupeň závislosti (řízení o jeho stanovení běží). Lze vyplácet PPÚhr v základní "zdravé" výměře, než bude stupeň závislosti přiznán, a může být poté navýšení na základě stanovené závislosti zpětně doplaceno? Nebo se má čekat (často i několik měsíců) na stanovení stupně závislosti a přerušit řízení?
- ➔ Mělo by to být jako nyní, resp. stejně jako např. v případě příspěvku na péči. Tento dotaz budeme konzultovat s odborem 23. Podle našeho názoru je však řešením rozhodnout podle § 148 spr. řádu o nesporné části, tedy o PPÚhr v základní výši a o zbytku případně rozhodnout dle zdravotního posouzení.
- Odměna pěstouna – můžeme prozatímne vyplácet základní výměru a po stanovení stupně závislosti navýšení zpětně doplatit? Je to takto proveditelné – kvůli pravidelným srážkám a odvodům z této dávky?
- ➔ Viz výše.
- Zohledňuje se v hmotné nouzi odměna pěstouna v přiměřených nákladech na bydlení?
- ➔ Ano. Dávky pěstounské péče se započítávají do příjmu podle § 9 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (novelizuje se § 7 odst. 2 písm. e) z. o životním a existenčním minimu, kde jsou za dávky SSP přidány dávky PP).
- Je možné, aby žena byla dlouhodobou pěstounkou a brala odměnu pěstouna a zároveň byla pěstounkou na přechodnou dobu a brala souběžně odměnu pěstouna na přechodnou dobu? Kdyby ne, jak by to tedy v tomto případě bylo?
- ➔ Je to možné, základ odměny by v takovém případě byl 20 000 Kč ode dne zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Tento základ by se zvyšoval o 4 000 Kč za každé dítě svěřené do „běžné“ pěstounské péče.

- Je možné, aby manželka byla pěstounkou na přechodnou dobu a odměnu pěstouna na jejich pěstounské děti svěřené do dlouhodobé péče bral manžel?
- ➔ Ust. § 47i odst. 2 ZSPOD říká, že pokud jsou oba manželé osobou pečující nebo v evidenci, náleží odměna pěstouna jednomu z nich. V uvedeném případě by opět byl základ 20 000 Kč + 4 000 Kč za každé dítě svěřené do „běžné“ pěstounské péče s tím, že by se manželé museli dohodnout, kdo bude tuto odměnu pobírat (případně to určí Úřad práce).
- Pokud se jedná o dlouhodobou pěstounskou péči a pěstounka je zároveň OSVČ - co je hlavní pracovní poměr? A co když si jako OSVČ vydělá trochu? Co když jsem byla OSVČ a výrazně omezím vzhledem k dětem podnikání? Jaké budu platit zdravotní a sociální pojištění?
- ➔ Pěstounská péče není pracovní poměr, pouze odměna pěstouna se pro účely zákonů upravující daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení, pojistné na úrazové pojištění a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění považuje za příjem ze závislé činnosti. Souběh s OSVČ je možný.
- Jak dlouho se budou vyplácet dávky zpětně? A přídatky na děti?
- ➔ Dávky pěstounské péče podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, 1 rok.
- Kdo z pěstounů může dostat porodné na pěstounské dítě a za jakých podmínek?
- ➔ Jako dosud – viz § 45 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
- Jak to bude s rodičovským příspěvkem u PP a u PPP?
- ➔ Jako dosud - viz § 30 a násl. zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
- Když budu pěstounka nebo pěstounka na přechodnou dobu a otěhotním a porodím, co budu brát na vlastní dítě?
- ➔ Záleží, zda budou splněny podmínky pro přiznání peněžité pomoci v mateřství podle zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců. Pokud ano, bude pobírána peněžítá pomoc v mateřství. Pokud ne, vzniká nárok na rodičovský příspěvek od narození dítěte. Novela se nijak nedotkla nároků na další dávky (např. porodné).
- Když skončí pěstounská péče a nebudu mít zaměstnání, budu něco brát od úřadu práce?
- Když ukončím pěstounskou péči na přechodnou dobu a nebudu mít zaměstnání, budu něco brát od úřadu práce?
- ➔ Pokud budou splněny podmínky § 39 a násl. zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, pak ano.

- Jak to bude u pěstounů na přechodnou dobu s dávkou pěstounské péče - příspěvek při převzetí? A budou mít na tento příspěvek nárok pěstouni, kteří by si pak toto konkrétní dítě převzali do dlouhodobé pěstounské péče?
 - ➔ Ne, pěstounům na přechodnou dobu příspěvek při převzetí nenáleží. Při převzetí dítěte do dlouhodobé péče příspěvek náleží.
 - Jak to bude s dávkami pěstounské péče, pokud si přeberu dítě ze dne na den, protože biologická rodina přestane fungovat a já budu s dítětem v příbuzenském poměru či osoba dítěti blízká? (Nejedná se o prarodiče)
 - ➔ Podmínkou pro přiznání dávek pěstounské péče je svěřením dítěte do pěstounské či předpěstounské péče.
 - Je pěstounství zaměstnáním? Budu mít např. přednost ve školce jako zaměstnaná?
 - ➔ Ne, pouze odměna pěstouna se pro účely konkrétních zákonů považuje za příjem ze závislé činnosti (viz výše).
 - Pokud budu mít v pěstounské péči jedno dítě, neseženu zaměstnání, můžu být hlášena na úřadu práce? Měla bych popř. nějaký nárok na rekvalifikaci?
 - ➔ Osoba pečující a osoba v evidenci nemohou být vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání, je-li těmto osobám vyplácena odměna pěstouna podle § 47j odst. 1 písm. c) a d) ZSPOD (viz § 25 odst. 1 písm. p) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů), nemohou tedy ani pobírat podporu v nezaměstnanosti. Tyto osoby však mohou být vedeny jako zájemci o zaměstnání podle § 22 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Osoby pečující a osoby v evidenci, jimž je vyplácena odměna pěstouna podle § 47j odst. 1 písm. a) a b) ZSPOD, v evidenci uchazečů o zaměstnání mohou být vedeny a mohou pobírat podporu v nezaměstnanosti. Pokud tedy máte v pěstounské péči jedno „zdravé“ dítě, náleží Vám odměna pěstouna podle písmene a) ve výši 8 000 Kč, jejíž pobírání není překážkou pro zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání.*
- Platí pěstounství jako zaměstnání např. pro úraz na "pracovišti"? Bylo by možné pracovní pojištění "odpovědnost za škody"?
 - ➔ Muselo by se posoudit, zda úraz vznikl v přímé souvislosti s výkonem pěstounské péče.
 - Komu náleží příspěvek při ukončení pěstounské péče? Jen u studujících? I když je problémová výchova?
 - ➔ Nárok na tento příspěvek mají všechny děti svěřené do péče osoby pečující nebo péče osoby v evidenci, pokud byly v této péči ke dni zániku nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Blíže viz informace k vybraným ustanovením zákona č.

359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.

- V zákoně není uvedeno, že pečující osoba, pokud přijme např. starší dítě, musí vykonávat přímou péči. Nemusí přerušit či ukončit dosavadní zaměstnání a prakticky si může neomezeně přivydělávat. U pěstounů, kteří pobírají odměnu pěstouna ve zvláštních případech, tedy pokud mají tři a více dětí či dítě s handicapem, je uvedeno, zákon předpokládá, že si vydělávat nemohou?
- ➔ Podle stávající úpravy odměny pěstouna ve zvláštních případech, obsažené v ustanovení § 40a zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, náleží pěstounovi odměna, jen pokud pěstoun nebyl po celý kalendářní měsíc výdělečně činný. Podle nové úpravy účinné od 1. 1. 2013 si lze při výkonu pěstounské péče (při)vydělávat, aniž by to mělo vliv na výši dávek pěstounské péče, a to i ve zvláštních případech.
- ➔ Lze si (při)vydělávat, pokud to nemá vliv na kvalitu poskytované péče.
- Budou stanovena jednotící kritéria pro posuzování, zda se u osoby pečující, která je prarodičem, jedná o případ zvláštního zřetele hodný, aby nedocházelo k nedůvodným rozdílům?
- ➔ Viz Žádost o součinnost při posuzování nároku prarodičů a praprarodičů na odměnu pěstouna ze dne 7.12.2012 č.j. 2012/95047-21.
- V případě, že pěstoun onemocní, nárok na odměnu bude mít do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž dočasná pracovní neschopnost vznikla. Bude-li nemocný dále, oznámí to na úřad práce, který mu bude na základě neschopenky vyplácet nemocenskou? Nebo nemocenskou dostane jen v případě, že požádá o poskytnutí pomoci při zajištění péče o svěřené dítě ve smyslu § 47a odst. 2?
- ➔ Nemocenská z titulu pěstounské péče bude vyplácena ode dne následujícího po dni zániku nároku na odměnu pěstouna, pokud o to osoba v evidenci/pečující ÚP požádá.
- O jakou finanční podporu může žádat pěstoun v případě dlouhodobé pracovní neschopnosti? Má nárok na nemocenské a kdo bude dávku vyplácet (může se jednat o pěstouna, který je zaměstnán, ale i o pěstouna, který se věnuje pouze výkonu pěstounské péče)?
- ➔ Odměna pěstouna se poskytuje i po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény osoby pečující nebo osoby v evidenci, nejdéle však do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž dočasná pracovní neschopnost vznikla nebo v němž byla nařízena karanténa. Koncept je přejat ze stávajících předpisů, kdy je toto uplatňováno již nyní u odměny pěstouna v zařízení pro výkon pěstounské péče (§ 46 ZSPOD) a odměny pěstouna ve zvláštních případech podle § 40a zákona č. 117/1995 Sb. Pěstouni pobírající odměnu ve

zvláštním případě a pěstouni v zařízení pěstounské péče jsou již podle stávající právní úpravy nemocensky pojištěni a v případě pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény jim náleží odměna pěstouna i po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény, nejdéle však po dobu jednoho měsíce (viz § 46 odst. 4 ZSPOD a § 40a odst. 2 zákona č. 117/1995 Sb.). Po dobu, po kterou i v případě pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény pobírají odměnu pěstouna, není nemocenské poskytováno – viz. § 16 písm. b) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Podle oslovených zařízení pro výkon pěstounské péče byla však minulá praxe v tomto ohledu různorodá.

- ➔ Od 1. 1. 2013 si budou moci osoby pečující i osoby v evidenci (při)vydělávat, aniž by to mělo vliv na výši odměny pěstouna. Pokud tedy pracující osoba pečující/v evidenci bude dočasně práce neschopná, bude jí od 22. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti náležet nemocenské z titulu pracovního poměru a zároveň též odměna pěstouna – ta však nejdéle do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž dočasná pracovní neschopnost vznikla. Teprve v případě delší pracovní neschopnosti nebude odměna pěstouna náležet a vznikne nárok na nemocenské z titulu nemocenského pojištění osoby pečující/v evidenci. Nárok na výplatu nemocenského se pak upraví podle § 20 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.
- Má pěstoun, v případě přijetí dítěte do 7 let věku, mimo odměnu pěstouna nárok i na výplatu peněžité pomoci v mateřství?
- ➔ Pokud splňuje podmínky dané zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, tak ano (tak jako dosud, novela v tomto ohledu nic nemění).
- Pěstoun na přechodnou dobu – jakým způsobem řešit dlouhodobou překážku na straně pěstouna na přechodnou dobu (půlroční pracovní neschopnost – operace, následná rehabilitace aj.)? Vztahuje se na tyto případy ustanovení § 24b zákona SPOD? V daném případě se nejedná o zprostředkování pěstounské péče, pěstoun byl zařazen do evidence osob vhodných k výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu.

Podle § 27a odst. 5 se na vedení evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, vztahují přiměřeně ust. § 22 až § 24c ZSPOD. Podle § 24b odst. 1 ZSPOD krajský úřad přeruší zprostředkování pěstounské péče (tedy i PPPD) pokud o to žadatel písemně požádá – což by v případě dlouhodobé neschopnosti vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu žadatel měl, případně pokud krajský úřad zjistí okolnosti, které jsou překážkou pro zprostředkování pěstounské péče (může jít i o tento případ). Vždy je nutné situaci individuálně zhodnotit. I v případě pěstounů na přechodnou dobu se PPPD zprostředkovává – návrh na svěření dítěte do PPPD podává výhradně OSPOD. V případě přerušení PPPD podle § 24b odst. 1 písm. a) a d) osobě v evidenci nenáleží odměna pěstouna (viz § 47j odst. 5 ZSPOD).

- Mohou o zařazení do evidence žádat oba manželé s tím, že budou oba dostávat odměnu pěstouna?

- ➔ Mohou, avšak odměna pěstouna bude náležet pouze jednomu z manželů. Nedohodnou-li se manželé, který z nich bude odměnu pěstouna pobírat, určí příjemce odměny příslušná krajská pobočka Úřadu práce.
- Každý z manželů má svěřeno rozhodnutím soudu 1 dítě do pěstounské péče /děti nejsou svěřeny do společné pěstounské péče manželů/. Manželé vedou společnou domácnost. Když odměnu pěstouna může pobírat jenom jeden z nich /§47i zákona/, jak tomuto pěstounovi zohledníme pěstounskou péči o dítě, které je svěřeno druhému z manželů? Bude odměna pěstouna náležet každému z nich?
- ➔ § 47i odst. 2 zcela jasně stanoví, že jsou-li oba manželé osobou pečující, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. Aby mohlo být při stanovení odměny pěstouna zohledněno i dítě (děti), které jsou svěřeny do pěstounské péče druhému manželu, je třeba, o dávku požádali oba manželé (každý v rozsahu jemu svěřených dětí), resp. po změně formuláře to mohou učinit společně na jediném papíru. Žádosti podané každým z manželů samostatně budou spojeny do společného řízení (ve smyslu § 140 správního řádu), na jehož základě bude odměna pěstouna zohledňující všechny děti v domácnosti přiznána jednomu z manželů (určeného dohodou manželů nebo, nedohodnou-li se, stanoveného úřadem práce) – více viz normativní instrukce k dávkám pěstounské péče č. 5 ze dne 4. 2. 2013, č. j. 2013/4109-21.
- Odměna pěstouna byla vyňata za zákona o státní sociální podpoře. Jedná se i nadále o sociální dávku?
- ➔ Jde stále o dávku poskytovanou ze státního rozpočtu.
- Může paní, která má nezletilou v předpěstounské péči požádat o příspěvek na péči? Jedná se o zdravotně postižené dítě.
- ➔ Ano, souběhu dávek pěstounské péče a příspěvku na péči nebrání žádná zákonná překážka.
- Pěstounka podala novou žádost o dávky PP, dítě v PP bylo zdravotně posouzeno ve III. stupni závislosti při výplatě dle zákona o SSP, rozhodnutí o posouzení platí do 30. 6. 2013. Na ÚP jí bylo sděleno, že k nové žádosti musí doložit také nové posouzení zdravotního stavu s ohledem na stupeň závislosti dítěte. Je nutné nové posouzení?
- ➔ Pokud je posudek o zdravotním stavu podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, platný, je třeba z něj pro účely dávek PP vycházet. Je irelevantní, že jde o posudek podle zákona o sociálních službách před jeho novelizací. Nikde není uvedeno žádné přechodné ustanovení, do kdy jsou takové „staré“ posudky platné, resp. zákon č. 401/2012 Sb., kterým se převádějí dávky PP ze systému SSP do zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, neříká, že by takový posudek nemohl být podkladem pro rozhodnutí. Ust. § 47w písm. C) zákona č. 359/1999 Sb. Pouze říká, že je třeba doložit doklad prokazující stupeň závislosti dítěte na pomoci jiné fyzické osoby (a to podle zákona o sociálních službách).

Uvedený posudek je tedy platný do 30. 6. 2013. Pokud do skončení jeho platnosti nebude k dispozici posudek nový, po skončení platnosti posudku budou dávky pěstounské péče vypláceny v základní výměře, a to až do doby, kdy bude doložen posudek nový.

- Mám v pěstounské péči dítě, nyní bude odměna pěstouna považována za příjem ze závislé činnosti. Znamená to, že pokud přijdu o své standardní zaměstnání, nebude mi náležet podpora v nezaměstnanosti, protože pobírám právě odměnu pěstouna? Budu se moci přihlásit do evidence úřadu práce pouze jako zájemce o zaměstnání či jako uchazeč?
- ➔ Podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. p) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění, může být uchazečem o zaměstnání, pokud tento zákon dále nestanoví jinak, pouze fyzická osoba, která má na území České republiky bydliště a která není (...) osobou pečující o dítě nebo osobou, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu, je-li těmto osobám vyplácena odměna pěstouna podle § 47j odst. 1 písm. c) a d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Z tohoto ustanovení plyne, že pobírání odměny pěstouna podle písmene a) ve výši 8 000 Kč nebo písm. b) ve výši 12 000 Kč samo o sobě nebrání tomu, abyste se stala uchazečem o zaměstnání a pobírala za podmínek daných zákonem podporu v nezaměstnanosti či při rekvalifikaci.
- Výplata odměny pěstouna – z nové platné právní úpravy vyplývá, že v případě osoby pečující, která pečuje alespoň o jedno dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, III nebo IV má pěstoun nárok na výši odměny 20.000,-Kč měsíčně, za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se výše odměny zvyšuje o polovinu částky, kdy je pečováno o jedno dítě (zdravé). Ze strany některých vícečetných pěstounských rodin, které pečují o více dětí závislých na pomoci jiné fyzické osoby, zaznamenáváme reakce, že taková péče je daleko náročnější než péče o zdravé dítě. Navýšení odměny pěstouna však vychází z částky odměny pěstouna při péči o jedno dítě, které není závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Je tento výklad v pořádku?
- ➔ Ano, vychází se ze základu 20 000 Kč + 4 000 Kč za každé další dítě svěřené do péče (ať je zdravé nebo má závislé na pomoci jiné fyzické osoby v kterémkoli stupni). Péče o zdravotně postižené děti je zřejmě náročnější, proto je zohledněn stupeň závislosti v příspěvku na úhradu potřeb dítě, příspěvku na péči, a možné je pobírat též dávky podle zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.
- Souběh odměny pěstouna pečující o 3 děti, nebo o dítě s postižením /stupeň, jež umožňuje pobírat odměnu ve výši 20.000/ a peněžité pomoci v mateřství či rodičovského příspěvku a to jak u osoby pečující, tak u osoby v evidenci - teoreticky, pokud je to bráno jako plat - platí si nemocenské pojištění, by nárok i peněžitou pomoc měli mít... ale...

- ➔ Pokud se jedná o dotaz, na který tazatel hledá odpověď, doporučujeme pročíst materiál na webových stránkách <http://www.mpsv.cz/cs/14224> „Odměna pěstouna a dávky nemocenského a důchodového pojištění“.
- Mají pěstouni na přechodnou dobu rovněž nárok na dávku při převzetí dítěte?
- ➔ Nemají. Ustanovení § 471 odst. 1 uvádí, že nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba pečující, která převzala dítě do pěstounské péče. Zde je třeba rozlišovat následující legislativní zkratky:
 - § 4a písm. b) osoba pečující o dítě – pěstoun, „předpěstoun“, osobně pečující poručník, „předporučník“,
 - § 4a písm. c) osoba v evidenci – pěstoun na přechodnou dobu

Pěstoun na přechodnou dobu by měl nárok na tuto dávku pouze v situaci, kdy by převzal dítě do dlouhodobé pěstounské péče a stal se tak ve vztahu k tomuto dítěti osobou pečující.

- Bude si moci OSPOD vybrat, či bude dohoda o výkonu pěstounské péče povinná, tedy nutná k tomu, aby byla vyplacena dávka pěstounské péče?
- ➔ Dohoda o výkonu pěstounské péče nebo správní rozhodnutí, které ji nahrazuje, nejsou podmínkou pro výplatu dávek pěstounské péče.
- Kdy bude k dispozici formulář MPSV pro žádosti o výplatu dávek?
- ➔ Formuláře již jsou k dispozici, např. na internetové adrese <https://formulare.mpsv.cz/okdavky/cs/welcome> .
- V dohodě organizace, která má pověření k uzavírání dohod, je u práva týkajícího se poskytnutí trvalé nebo dočasné pomoci při zajištění osobní péče o svěřené děti uvedeno, že náklady na stravování či další vzniklé náklady hradí pěstoun z příspěvku na úhradu potřeb dítěte. Nikde jsme se však nedočetli, na jaké konkrétní služby se státní příspěvek vztahuje? Je z něho hrazeno i stravování, popř. ubytování aj. nebo se váže pouze na službu hlídání? Je možná úhrada za tyto služby (stravování,...) z příspěvku na úhradu potřeb dítěte, jak je uvedeno v dohodě?
- ➔ Finanční spoluúčast osob pečujících/v evidenci není nikde upravena, záleží na subjektu, který s nimi dohodu uzavírá, jak se s pěstouny domluví. Finanční spoluúčast pěstounů na stravování, ubytování, dopravě apod. je žádoucí.

Část šestá: Poskytování sociálně-právní ochrany pověřenými osobami

§ 48 Výkon sociálně-právní ochrany pověřenými osobami

- Původní pověření zahrnuje mj. také činnost Převzetí zajišťování přípravy fyzických osob stát se osvojiteli nebo pěstouny atd. Můžeme do doby, než získáme Pověření

rozšířené na nové činnosti dle paragrafu 48, odst. e), využít stávajícího Pověření a realizovat kurzy pro zájemce a žadatele o NRP?

- ➔ Ano, organizace, která byla před 31. 12. 2012 pravomocně pověřena k převzetí zajišťování příprav žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče podle § 48 odst. 2 písm. e) ZSPOD, ve znění účinném do 31. 12. 2012, nemusí znovu žádat o vydání nového pověření k zajišťování příprav na základě novelizovaného znění § 48 odst. 2 písm. e) ZSPOD. Dříve vydané pověření zůstává v platnosti.
- Na které ustanovení (který bod) si mají žádat pověření ty osoby, které by chtěly poskytovat poradenství případně vzdělávání pěstounům, aniž by zároveň chtěly zajišťovat přípravy nebo uzavírat dohody o výkonu pěstounské péče?
- ➔ Podle § 48 odst. 2 písm. e) – vztahuje se nejen na přípravy, ale též na poskytování poradenské pomoci související s péčí o svěřené dítě osvojitelům a pěstounům.
- § 48 odst. 4 - Jakou činnost lze považovat za „praxi v oblasti náhradní rodinné péče“?
- ➔ Činnosti související s náhradní rodinnou péčí.
- Dochází k nějakým změnám v případech výkonu SPOD organizační složkou obce nebo kraje? Je nutné vydávat rozhodnutí? Pokud ano, kdo vydává pro organizační složku (příspěvkovou organizaci) kraje?
- ➔ Ano, dochází ke změně v případě zařízení sociálně-právní ochrany – viz § 39 odst. 2 ZSPOD. Blíže viz informace k vybraným ustanovením zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb. ze dne 21. 12. 2012.
- Pracovníci naší organizace, která je pověřena osobou, od r. 2007 absolvovali řadu akreditovaných kurzů dle zákona o sociálních službách. Lze tedy toto vzdělávání plně, bez výjimek, zahrnout do zákonem 359/1999 požadovaných 200 hodin akred. vzdělávání? Nebo je nutné začít „od nuly“ a v následujících 2 letech splnit avizovaných 200 hodin?
- ➔ Ano, tyto kurzy lze zahrnout za podmínek uvedených níže do požadovaných 200 hodin podle § 49a odst. 2 písm. d) ZSPOD.

V souladu s § 49a odst. 2 d) zákona č. 359/1999 Sb., ve znění zákona č. 401/2012 Sb., musí pracovníci pověřených osob ke splnění podmínek odborné způsobilosti pro poskytování sociálně-právní ochrany dětí doložit absolvování nejméně 200 hodin akreditovaných vzdělávacích kurzů pro sociální pracovníky podle zákona o sociálních službách a odbornou praxi v trvání alespoň 2 let, jestliže tyto pracovníci neukončily vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělání ve studijních oblastech, které jsou vyjmenovány v § 49a odst. 2 písm. a), b).

V této souvislosti je nezbytné upozornit, že zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, upravuje dva druhy akreditovaných vzdělávacích programů a kurzů. Jedná se o

1. akreditované vzdělávací kurzy pro sociální pracovníky podle § 110 odst. 4 písm. c) a d) zákona č. 108/2006 Sb.
2. akreditované kvalifikační kurzy pro pracovníky v sociálních službách podle § 116 odst. 5 zákona č. 108/2006 Sb.

Pracovníci pověřených osob mohou při poskytování sociálně-právní ochrany dětí naplňovat obsah činnosti pracovníka v sociálních službách ve smyslu § 116 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. zejména tehdy, jde-li o

- pracovníky zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen „ZDVOP“), kteří zajišťují přímou osobní péči o děti umístěné v zařízení,
- pracovníky zařízení sociálně výchovné činnosti nebo výchovně rekreačních táborů pro děti, kteří vykonávají výchovnou činnost směřující k získání základních společenských a hygienických návyků nebo provádějí volnočasové aktivity s dětmi.

V uvedených případech, kdy činnost pracovníků pověřených osob je obsahově shodná nebo obdobná činnosti pracovníků v sociálních službách, je možné pro účely splnění podmínek odborné způsobilosti podle § 49a zákona č. 359/1999 Sb. akceptovat, aby pracovníci pověřené osoby doložili absolvování akreditovaných kvalifikačních kurzů pro pracovníky v sociálních službách v rozsahu alespoň 200 hodin. V případě pracovníků pověřené osoby, kteří započnou s poskytováním sociálně-právní ochrany v období po 1. 1. 2013, je třeba doložit splnění podmínek odborné způsobilosti podle § 49a zákona č. 359/1999 Sb. zásadně ke dni zahájení jejich činnosti pro pověřenou osobu. Pokud tito noví pracovníci podmínky odborné způsobilosti nesplňují, je přípustné, aby se přechodně po dobu až 2 let podíleli na poskytování sociálně-právní ochrany dětí pod dohledem odborné způsobilé osoby, s výjimkou poskytování poradenství (viz § 49a odst. 5). Stávající pracovníci pověřených osob, kteří poskytovali sociálně-právní ochranu již ke dni 31. 12. 2012, musí doložit splnění podmínek odborné způsobilosti podle novelizovaného znění § 49a odst. 2, nejpozději do 31. 12. 2014.

§ 49 Vydávání pověření

- Podle novely by mělo být vydáno nové pověření těm pověřeným osobám, které provozují zařízení sociálně výchovné činnosti. V tomto rozhodnutí má být uvedeno sídlo všech těchto zařízení. Jak bude rozhodnutí vypadat, když organizace poskytuje i jiné činnosti? Bude v rozhodnutí uvedeno např., že na jedné adrese bude provozovat zařízení sociálně výchovné činnosti, na další ostatní činnosti? Bylo by možné vytvořit nějaký mustr (vzor)? Má se tímto novým rozhodnutím stávající zcela zrušit, nebo jen „doplnit“?
- ➔ Bude vydáno nové rozhodnutí pro zařízení sociálně výchovné činnosti. V rozhodnutí je vhodné uvést i ostatní činnosti a místo, kde jsou poskytovány.
- Žádosti o změnu pověření se mají podávat rovněž na formuláři „žádost o pověření“ (když se např. jen rozšiřuje činnost)?
- ➔ Ano.

- Je třeba vydávat nové pověření pro pověřené osoby, které díky novele přestanou některé činnosti vykonávat (ty, které ze zákona vypadly)?
- ➔ Ne. Vypadlo však pouze poskytování výchovné a poradenské péče pěstounům v zařízeních pro výkon pěstounské péče.
- Na základě jakého ustanovení novely je třeba vydávat nové rozhodnutí pověřeným osobám, které již měly pověření dříve a provozují zařízení sociálně právní ochrany?
- ➔ Přejícná ustanovení zákona č. 401/2012 Sb., bod 8-11.
- Jakým způsobem má krajský úřad naložit s negativními vyjádřeními příslušných OSPOD o činnosti žadatele o pověření, vyžádanými dle § 49 odst. 3 ZSPOD? Podmínkou vydání pověření dle § 49 odst. 2 je řada skutečností, mezi nimiž není pozitivní hodnocení ze strany OSPOD. V případě splnění podmínek dle § 49 odst. 2 vzniká povinnost pověření vydat (§ 49 odst. 5 ZSPOD).

K jakému účelu vyžádání dle § 49 odst. 3 k dosavadní činnosti žadatele slouží, jestliže nemohu k jeho negativnímu obsahu přihlídnout, jsou-li splněny zákonné podmínky pro vydání pověření?

- ➔ Na tomto ustanovení novela nic neměnila, platilo i před 1.1.2013. Krajský úřad, který o pověření rozhoduje, si musí ověřit všechny skutečnosti, které by mohly ovlivnit kvalitu a serióznost činnosti poskytované pověřenou osobou. Obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má žadatel trvalé bydliště nebo sídlo, má zpravidla informace a znalosti o dosavadní činnosti žadatele o pověření. Jde o vyjádření podle § 154 až § 158 správního řádu a jde tedy o jeden z podkladů pro vydání rozhodnutí o pověření.
- V tiskopise žádosti o vydání pověření k výkonu SPOD, který byl rozeslán krajským úřadům, je v části V. bodě 13. uvedeno poskytování výchovné a poradenské péče osobě pečující, ale není zde uvedena osoba v evidenci a není uvedena ani v § 48 odst. 2 písm. f) zákona.

Náš dotaz tedy zní, zda je možné, aby osoba, která žádá o pověření k výkonu SPOD, rozšířila rozsah poskytování SPO, na kterou žádá pověření, o poskytování výchovné a poradenské péče osobě v evidenci a na základě takto podané žádosti, zda je možné tuto formulaci uvést rovněž do rozhodnutí krajského úřadu o udělení pověření k výkonu SPOD.

- ➔ Jde samozřejmě i poradenství pro osobu v evidenci, což je možné dovodit z § 48 odst. 2 písm. d) a § 47b ZSPOD. V původním návrhu novely zákona se počítalo s tím, že osoby v evidenci budou moci uzavírat dohody o výkonu pěstounské péče pouze s krajskými úřady, což změnil poslanecký pozměňovací návrh, avšak tato legislativní nepřesnost bohužel nebyla odhalena a odstraněna.

- Podle aktuální žádosti o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, kterou jsme od vás obdrželi a je k dispozici také na vašich webových stránkách, mají žadatelé mimo jiné předložit doklad o zápisu statusu veřejné prospěšnosti právnické osoby do veřejného rejstříku.

Získat takový doklad však bude možné dle ustanovení §§ 146 – 150 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník až s účinností tohoto zákona, tj. od 1. 1. 2014.

Jak postupovat do této doby?

- ➔ Úpravu veřejné prospěšnosti právnické osoby zavádí nový občanský zákoník s účinností od 1. 1. 2014, to znamená, že do tohoto data se tento institut neuplatní. V žádosti je na něj kolonka vytvořena již dnes, s předstihem, aby za rok nemuselo dojít ke změně podoby žádosti a souvisejícím nejasnostem, dotazům a zmatkům. Pokud tedy do 1. 1. 2014 nezapíšeme status veřejné prospěšnosti do veřejného rejstříku, ponecháme tuto kolonku nevyplněnou.

- Pověřená osoba nahlásila jako pracovníka poskytujícího sociálně-právní ochranu dětí osobu, která byla dle výpisu z RT 3x pravomocně odsouzena. Poprvé pro TČ ohrožení pod vlivem návykové látky a 2x pro maření výkonu úředního rozhodnutí. Organizace byla požádána o vyjádření, ve kterém uvedla, že jsou o této skutečnosti informováni, tato osoba díky svému dosaženému vzdělání, bohaté praxi a další profesní orientaci byla nejvhodnějším uchazečem na pozici speciálního pedagoga. Organizace dále uvádí, že nechce zlehčovat možné dopady jednání, za které je osoba trestána, ale domnívá se, že toto pochybení není překážkou pro zodpovědné vykonávání činnosti speciálního pedagoga. Nahlášená osoba naprosto naplňuje očekávání organizace a přínosů pro poskytovanou sociální službu a jedná se o kompetentního a spolehlivého zaměstnance.

Rádi bychom se Vás zeptali, zda se pro účely zákona o SPOD jedná o bezúhonnou osobu a v případě, že tato osoba podmínku nesplňuje, jaké jsou naše možnosti (podmínka bezúhonnosti se vztahuje na vydání pověření, ale tato organizace má již několik let pověření vydáno).

- ➔ Za bezúhonného se pro účely poskytování sociálně-právní ochrany dětí považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen pro jakýkoliv úmyslný trestný čin nebo nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s vykonáváním činností srovnatelných s činnostmi sociálně-právní ochrany dětí (viz § 49 odst. 8 ZSPOD). Podmínku bezúhonnosti musí plnit fyzické a právnické osoby podílející se na výkon sociálně-právní ochrany dětí na základě pověření nejen v době vydání rozhodnutí krajského úřadu, ale rovněž kdykoliv později za dobu trvání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí. Pokud není podmínka bezúhonnosti ze strany pověřené osoby a jejích pracovníků splněna, je to důvod pro uložení pokuty až do výše 200 000 Kč za přestupek nebo správní delikt podle § 59b odst. 1 písm. a), resp. podle § 59g odst. 1 písm. a) ZSPOD a následně i důvodem pro odejmutí pověření podle § 50 odst. 1 písm. b) a e) ZSPOD.

V popisovaném případě pracovník pověřené osoby nesplňuje podmínky bezúhonnosti podle § 49 odst. 8 ZSPOD a nesmí se jakkoliv podílet na přímém

poskytování sociálně-právní ochrany dětí. Za bezúhonného nelze tohoto pracovníka považovat vzhledem k tomu, že byl opakovaně pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, přičemž jeho odsouzení dosud nebylo zahlazeno a je uvedeno ve výpisu z evidence Rejstříku trestů. Při spáchání úmyslného trestného činu nehraje roli povaha trestného činu, ani zda byl spáchán v souvislosti s činností obdobnou výkonu sociálně-právní ochrany dětí (toto kritérium se posuzuje pouze u nedbalostních trestných činů). Trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí je úmyslným trestným činem jak podle úpravy platného trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., tak i podle úpravy dřívějšího trestního zákoníku č. 140/1961 Sb. Trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky je podle trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. rovněž úmyslným trestným činem, podle dřívějšího trestního zákoníku účinného do 1. 1. 2010 ho bylo možné spáchat i z nedbalosti (k posouzení této otázky by bylo nutné doložit úplné znění rozsudku).

- Jaký je postup při rozšiřování pověření? Někteří kolegové vydávají vždy nové rozhodnutí, ve kterém uvedou všechny činnosti – nové i staré (důvodem je přehlednost – mají vždy jen jedno „aktuální“ pověření, což je praktické, když jsou změny časté – není v tom zmatek), jiní kolegové novým rozhodnutím vždy navazují na původní – uvádějí do něj jen činnosti, na které byla podána žádost o rozšíření. Jaký postup považujete za vhodnější?
- ➔ Ani jedna z možností není nesprávná, avšak za vhodnější považujeme rozhodnutí o rozšíření pověření, v němž je uvedeno pouze nově udělené pověření. Takové rozhodnutí je jednodušší, stručnější a obsahuje méně prostoru pro chybu, než rozhodnutí komplexní, v němž jsou vyjmenována všechna dříve udělená pověření.

§ 49a odst. 2 písm. b)

- Jestliže sociálně-právní ochranu dětí má vykonávat osoba, která má jako doklad o vzdělání maturitní vysvědčení pro obor všeobecná sestra a registraci Ministerstva zdravotnictví ČR o výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu v oboru všeobecná sestra, splňuje tímto odbornou způsobilost pro poskytování sociálně-právní ochrany pověřenými osobami?
- ➔ Úpravu odborné způsobilosti nelékařských zdravotnických povolání obsahuje zákon č. 96/2004 Sb., Ten v § 5 obsahuje Odbornou způsobilost k výkonu povolání všeobecné sestry:
- (1) Odborná způsobilost k výkonu povolání všeobecné sestry se získává absolvováním
- a) nejméně tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu všeobecných sester,
- b) nejméně tříletého studia v oboru diplomovaná všeobecná sestra na vyšších zdravotnických školách,

c) vysokoškolského studia ve studijních programech a studijních oborech psychologie - péče o nemocné, pedagogika - ošetřovatelství, pedagogika - péče o nemocné, péče o nemocné nebo učitelství odborných předmětů pro střední zdravotnické školy, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději v akademickém roce 2003/2004,

d) tříletého studia v oboru diplomovaná dětská sestra nebo diplomovaná sestra pro psychiatrii na vyšších zdravotnických školách, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004,

e) studijního oboru všeobecná sestra na střední zdravotnické škole, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004,

f) studijního oboru zdravotní sestra, dětská sestra, sestra pro psychiatrii, sestra pro intenzivní péči, ženská sestra nebo porodní asistentka na střední zdravotnické škole, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1996/1997, nebo

g) tříletého studia v oboru diplomovaná porodní asistentka na vyšších zdravotnických školách, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004.

§ 49a odst. 2 písm. d) Vzdělání zaměstnanců ZDVOP

- Podle ZSPOD dle § 49 a bod d) absolvování akreditovaných kurzů pro sociální pracovníky v rozsahu nejméně 200 hodin a praxe v oblasti péče o rodinu v trvání nejméně 2 roky stačí absolvovat kurz pracovník v sociálních službách - základní výchovná nepedagogická činnost v rozsahu 206 hodin nebo jiný kurz? Samostatný kurz - sociální pracovník jsem nikde nenašla.

→ Stačí.

Přechodná ustanovení

Bod 8. Přechodných ustanovení

- Z bodu 8 přechodných ustanovení plyne, že právnické nebo fyzické osoby, kterým bylo přede dnem nabytí účinnosti novely krajským úřadem vydáno pověření k výkonu SPOD, jsou povinny tomuto KÚ nejpozději do 1. 3. 2013 oznámit všechna místa, na kterých vykonávají činnosti, k nimž byly pověřeny. Má takové oznámení předepsanou formu?

→ Oznámení o místech, na nichž pověřená osoba výkon SPOD realizuje, nemá předepsanou formu. Lze jej tedy učinit libovolnou formou, z hlediska průkaznosti však musí oznámení splňovat formální náležitosti podání podle § 37 odst. 4 správního řádu, tzn. je možné ho učinit

- a) písemně, ústně do protokolu, e-mailem se zaručeným elektronickým podpisem nebo prostřednictvím datové schránky,

- b) telefonicky, faxem nebo e-mailem bez zaručeného elektronického podpisu za předpokladu, že oznámení bude do 5 dnů potvrzeno některou z forem uvedených výše v písm. a).

Z hlediska dodržení zákonné lhůty pro podání oznámení (do 1. 3. 2013) postačuje splnění podmínek uvedených v písm. b).

Místo poskytování sociálně-právní ochrany dětí je třeba vymezit dostatečně určitě vzhledem k obsahu pověření a druhu vykonávaných činností (konkrétní adresa, část obce, obec, více obcí v obvodu kraje, kraj apod.). *K místu je rovněž třeba uvést, jaká činnost pověřené osoby je na tomto místě vykonávána (postačí odkaz na příslušná písmena ustanovení § 48 odst. 2 ZSPOD.*

Další informace k této problematice naleznete v Informaci, která je zveřejněna na internetových stránkách MPSV <http://www.mpsv.cz/cs/14224>.

Bod 9. Přejížděných ustanovení

- Pokud máme vydávat závazné stanovisko, které má obsahovat popis splnění všech podmínek pro vydání pověření, na základě jakých podkladů budeme posuzovat? Např. odborná způsobilost apod., máme žádat pověřenou osobu o doložení dokladů, nebo toto dodá krajský úřad, který pověření vydal? Toto se týká samozřejmě pověřených osob, které mají zařízení na území našeho kraje, ale pověření vydal jiný KÚ.
- ➔ Podklady pro vydání závazného stanoviska k zařízením sociálně-právní ochrany, která se nacházejí na území krajského úřadu, bude krajský úřad opatřovat v první řadě od samotného zařízení nebo jeho zřizovatele. To se týká zejména dokladů o pracovních zařízeních (doklady o dosaženém vzdělání, délce praxe, absolvování odborných kurzů apod.), dokladů o vlastnickém nebo jiném užívacím právu k objektu zařízení, dokladů o splněních hygienických požadavků, vnitřního řádu zařízení, evidence dětí, spisové dokumentace o dětech nebo spisové dokumentace k rozhodování o příspěvku na úhradu pobytu a péče. Krajský úřad vydávající závazné stanovisko má postavení dotčeného správního orgánu ve smyslu § 136 správního řádu a z tohoto titulu má rovněž právo požadovat informace od krajského úřadu, který je příslušný k rozhodnutí o vydání pověření (podle sídla zřizovatele), jestliže bude tyto informace pokládat za potřebné pro vydání svého závazného stanoviska. Nicméně krajský úřad příslušný k vydání pověření nemusí mít některé podklady úplně aktuální (např. doklady o absolvování odborných kurzů u pracovníků bez odpovídajícího vzdělání) a některé doklady nemá k dispozici vůbec (např. vnitřní řád zařízení apod.). Proto je vhodné usilovat primárně o to, aby se všechny potřebné informace a doklady podařilo pokud možno opatřit přímo v samotném zařízení.

Bod 10. Přejížděných ustanovení

- Co v praxi bude znamenat bod. 10 přejížděných ustanovení?
- ➔ Je uvedeno v Informaci.

Bod 11. Přejížděných ustanovení

- „Kraj nebo obec (...) jsou povinny (...) požádat krajský úřad, v jehož obvodu se nachází adresa sídla zařízení, o vydání pověření (...)“. Sídlu zařízení ale přeci nemusí být totožné s místem sídla pověřené osoby – v návaznosti na § 61 odst. 2 písm. d), kde je stanoveno, že místní příslušnost krajského úřadu jde-li o vydání, rozšíření, změnu nebo odnětí, je dle místa trvalého pobytu FO nebo sídla PO (o sídle zařízení se nehovoří). Je odlišné, kde se žádost podává a kdo rozhoduje?
- ➔ V zásadě se předpokládá, že obce nebo kraje zřizují a provozují svá zařízení vždy na území svého „domovského“ kraje, to znamená, že obce např. na území Karlovarského kraje budou žádat o vydání pověření k dalšímu provozování zařízení sociálně-právní ochrany dětí na Krajském úřadě Karlovarského kraje a stejně tak i samotný Karlovarský kraj. Pokud by přeci jen došlo k tomu, že by některá obec z Karlovarského kraje provozovala svoje zařízení na území jiného kraje, pak by se před úpravou bodu 11. Přejícných ustanovení k zákonu č. 401/2012 Sb. upřednostnila obecná úprava místní příslušnosti k rozhodování o vydání pověření podle § 61 odst. 2 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb. a rovněž v tomto případě by obec podávala žádost o pověření ke Krajskému úřadu Karlovarského kraje. Ten krajský úřad, na jehož území by se takové zařízení nacházelo, by vydával pouze závazné stanovisko podle § 49 odst. 5.
- Podle bodu 11 je kraj povinen do 28. 2. požádat KÚ o vydání pověření k provozování ZDVOP. Předepsaný formulář nasvědčuje spíše tomu, že by si mělo požádat zařízení. Kdo tedy žádá o vydání pověření? Samo zařízení nebo příslušný odvětvový odbor krajského úřadu, který bude pověřen radou kraje k podání žádosti?
- ➔ Kraj nebo obec (jakožto právnická osoba), kteří byli zřizovateli zařízení.

Dotace:

- V souvislosti s novelou zákona SPO, která s sebou, kromě jiného, přinesla i výrazné administrativní zatížení sociálních pracovníků, máme v úmyslu žádat o personální posílení OSPOD o pracovníka, který by byl tzv. „k ruce“ sociálním pracovnícím – od zpracování pošty OSPO (nemalé), přes sledování aktuální nabídky sociálních služeb a jejich kapacity, administraci náležitostí případových konferencí, jednání Komise SPOD, vedení správního řízení o výchovných opatřeních apod. Jedná se mi o posouzení, zda takový pracovník musí odpovídat vzděláním zákonu 108/2006 o soc. službách. Pokud nebude přímo vykonávat sociální práci, mohl by mít např. ekonomické vzdělání? A s tím, samozřejmě, souvisí otázka, zda i tento pracovník, resp. mzdové a další náklady na jeho činnost budou moci být hrazeny z dotace na výkon OSPOD. Prakticky bude (měl by) ulehčit sociálním pracovnícím od aktivit, které jsou sice nedílnou součástí organizace sociální práce, ale nesmírně časově zatěžují.
- ➔ Popisovaný pracovník, který by se podílel na úkolech oddělení sociálně-právní ochrany dětí, by nemusel splňovat podmínky odborné způsobilosti pro výkon povolání sociálního pracovníka, jestliže nebude vykonávat činnosti, které jsou obsahem činnosti sociálního pracovníka podle § 109 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. To znamená, že by zejména neposkytoval klientům sociálně-právní

poradenství a nevykonával by sociální šetření. Mohlo by se jednat o pracovníka, který vypomáhá s vedením spisové dokumentace a spisových rejstříků, se zpracováním statistických výkazů nebo provádí další administrativu oddělení, zajišťuje organizační záležitosti spojené se svoláním a uspořádáním případové konference nebo jednání komise pro sociálně-právní ochranu dětí (není vyloučeno ani jeho jmenování tajemníkem komise) nebo se podílí na vedení správních řízení v působnosti oddělení sociálně-právní ochrany dětí, např. ve věci povinnosti využít odbornou poradenskou pomoc, výchovných opatření, přestupků nebo jiných správních deliktů apod. (v těchto řízeních může být určen i jako oprávněná úřední osoba ve smyslu § 15 správního řádu). Již dříve bylo Ministerstvem financí ve shodě se stanoviskem MPSV vyloženo a připuštěno, že dotaci na výkon sociálně-právní ochrany dětí lze využít i na úhradu osobních nákladů na takového „pomocného“ pracovníka, který sice nemusí být kvalifikovaným sociálním pracovníkem podle zákona o sociálních službách, avšak přímo se podílí na plnění úkolů obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

- V nové metodice k dotaci bude/nebude nějak zapracována možnost využít tedy v nějakých případech služeb lékařů, terapeutů, zařízení, která nemají pověření?
- ➔ Možnost využití dotace na externě zprostředkované poradenské a mediační služby vyplývala již z dosavadní metodiky Ministerstva financí, obdobně to bude upraveno i v nové metodice MPSV – viz bod 2) písm. q) metodiky MF, podle kterého je možné prostředky dotace využít na:

„q) náklady spojené s poskytováním nebo zprostředkováním odborných poradenských a mediačních služeb pro rodiče a děti a pro jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, které orgán sociálně-právní ochrany dětí zajišťuje zaměstnanci SPOD nebo prostřednictvím zařízení sociálně-právní ochrany dětí, osob pověřených k výkonu sociálně-právní ochrany dětí nebo poskytovatelů sociálních služeb (§ 11 odst. 1, § 12 odst. 1 zákona č 359/1999 Sb.).“

Čili může se jednat nejen o externí poradenské služby poskytované prostřednictvím pověřených osob k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, ale i prostřednictvím poskytovatelů sociálních služeb a zařízení sociálně-právní ochrany dětí. Naopak není přípustné hradit z dotace poskytování jakýchkoliv zdravotních služeb jednotlivými lékaři či jinými poskytovateli zdravotních služeb.

- Když poskytne město (OSPOD) poradenské služby pěstounům (např. starší lidé atd.) namísto toho, aby si pěstouni „pořídili poradenskou službu“ externě, má město toto poradenství poskytnuté zaměstnanci OSPODU placenými z dotace:
 - a) poskytnout bezplatně zaměstnancem hrazeným z dotace, protože to je v rámci OSPOD činností,

nebo

b) vyúčtovat jako službu, která je hrazena z příspěvku 48 tis. (tj. část mzdy takového zaměstnance OSPOD uhradí jakoby z této platby)?

- Přichází v úvahu obě varianty financování poradenské pomoci pěstounům, kterou budou poskytovat přímo zaměstnanci OSPOD. Platy těchto zaměstnanců jsou primárně hrazeny z prostředků dotace, ale v případě poskytování poradenské pomoci pěstounům a plnění dalších úkolů spojených s dohodami o výkonu pěstounské péče podle § 47b je možné použít na platy zaměstnanců OSPOD rovněž poměrnou část ze státního příspěvku na výkon pěstounské péče. Nicméně ze státního příspěvku by neměla být pokryta plná výše platových nákladů na zaměstnance OSPOD pověřené agendou náhradní rodinné péče, takže přichází v úvahu spíše souběžná úhrada platových nákladů jak z dotace, tak částečně i z prostředků státního příspěvku.

Vyhláška č. 473/2012 Sb.

o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí

- V jakém přibližném časovém horizontu a jakým způsobem bude upravena (sjednocena) povinnost OSPOD vést dokumentaci agendy sociálně-právní ochrany dětí elektronicky, resp. v jednotném informačním systému či v systémech zvolených jednotlivými územně samosprávnými celky? Konkrétně nám jde o problematiku naplnění kritéria 12a přílohy č. 1 vyhlášky, tedy o naplnění jednoho ze standardů kvality při poskytování sociálně-právní ochrany orgány SPO (Kritérium 12a přílohy č. 1 vyhlášky zní: „Orgán sociálně-právní ochrany uplatňuje systém zpracování, vedení, evidence a archivace dokumentace, včetně vedení elektronické dokumentace v informačním systému sociálně-právní ochrany dětí o klientech a dalších osobách.“).

V souvislosti s položenou otázkou bychom též rádi věděli, zda povinnost vést dokumentaci agendy sociálně-právní ochrany dětí bude pravděpodobně platit i zpětně či nikoli, a zda tedy bude nutné zavést do elektronického informačního systému veškerou dosud založenou dokumentaci agendy (tzn. všechny „živé“ spisy, případně i spisy již uložené v archivech), což by v praxi představovalo značné časové a personální zatížení jednotlivých prvoinstančních OSPOD.

- Dokud nebude informační systém ochrany práv dětí, nelze logicky tento standard hodnotit. Až bude IS zaváděn, budou dojednány podrobnosti (např. posílení OSPOD brigádníky na vkládání dokumentů do systému apod.). Zatím to však není aktuální.

Nezařaditelné:

- Dosud OÚ vždy nevstupoval s pomocí svým klientům, nyní je o pomoc budeme žádat – pokud bude akutní situace o víkendu, jak to tyto menší obce mohou řešit?
- Je-li dotazem míněn § 15 odst. 1, ten se novelou nemění.
- Problém utajených porodů – také uskutečňovat kontakt s rodinou? Jaké lhůty je potřeba k ověření?

→ Problematika utajených porodů není novelizací dotčena. Pokud se matka začne o dítě zajímat, je třeba jí poskytnout poradenství a pomoc, aby mohla případně převzít dítě do péče. Pokud toto není možné a dítě je v pěstounské péči, je možné zajišťovat kontakt dítěte s matkou podle § 47a. Složku s informacemi o její totožnosti může odtajnit jen soud.

- Základní práva jsou na mysli dle LZPS a Úmluvy o právech dítěte, zda jde stále i o příznivý vývoj dítěte, např. pokud bude mít dítě dlouhodobě hlad a nic rodiče neřeší ani po sanaci, lze to brát jako narušení práva na život a důstojnost dítěte?

→ Zákon č. 401/2012 Sb. nemění nic na mezinárodních úmluvách ani na Listině základních práv a svobod.

- Pokud je dítě ve stávající rodině ohroženo, nemůže být rozhodnutím soudu umístěno do jiného zařízení než do ZDVOP??? Ani např. do dětského centra, pokud jde o kojence? Co když bude kapacita ZDVOP naplněna? Co když bude nutné krizové řešení (předběžko)? Dítě nebude možné z rodiny okamžitě odebrat?

Co bude s dítětem, než OSPOD absolvuje všechny předchozí způsoby řešení krizové situace v rodině, než bude možné podat návrh na nařízení ÚV? To je práce na celý rok – po tu dobu zůstane dítě v rodině bez bydlení a bez prostředků, protože jeho rodiče nejsou schopni plnit stanovené podmínky a osud dítěte je jim stejně lhostejný?

→ Není zřejmé, z jakého ustanovení tazatel vychází. Novela nic takového neříká. Ustanovení § 15, 16, 16a ZSPOD zůstává nedotčeno, pokud OSPOD vyhodnotí situaci jako akutní, postupuje jako dosud, tedy např. návrhem na vydání předběžného opatření. Samozřejmě i nadále platí zásada, že by OSPOD měl vždy volit opatření co nejmírnější, avšak musí být účelné a přiměřené situaci. Pokud je třeba přistoupit k odebrání dítěte z rodiny, má náhradní rodinná péče vždy přednost, před péčí ústavní má přednost též péče ve ZDVOP.

Ust. § 13a zavádí nová výchovná opatření, která jsou možným řešením, nikoli povinným. Absence potřebných variant výchovných opatření je často v rozporu se zájmem dítěte řešena nařízením předběžného opatření podle § 76 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu, případně i nařízením ústavní výchovy podle § 46 zákona o rodině, přičemž především zmíněné předběžné opatření postrádá jakékoli podmínky a omezení pro jeho použití, jde tedy o nevhodné užití dané procesní normy jako kvasivýchovného opatření. Proto se v § 13a zavádějí nové druhy výchovných opatření, stanoví se podmínky pro jejich ukládání, striktní časové omezení jejich trvání a rovněž podmínky pro jejich prodlužování, které by však mělo být výjimečné.

- Nedokončená správní řízení o zprostředkování osvojení, pěstounské péče, zařazení do evidence PPPD – z jaké právní úpravy vycházet u řízení, která byla započata před 31. 12. 2012 a dosud nejsou skončena? Máme vycházet z aktuální platné právní úpravy (zákon č. 401/2012 Sb.) nebo z právní úpravy platné v době zahájení správního řízení?

- ➔ Je třeba vycházet z úpravy platné od 1. 1. 2013.
- Jak se vyrovnat se skutečností, že dle zákona je výkon sociálně-právní ochrany poskytován zdarma a nyní se řada služeb kryje s běžnými úkony soc. právní ochrany - tedy poradenství, doprovázení atd., h) v souladu s ind. plánem udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami blízkými?
- ➔ Vzhledem ke stavu kvality systému péče o ohrožené děti je zcela na místě, aby činnosti byly rozšiřovány ve prospěch dětí a rodin. Navíc sociální služby jsou dle údajů poskytovatelů i krajů dlouhodobě finančně i kapacitně poddimenzovány. Tedy vše, co slouží k rozvoji služeb a činností pro rodiny s dětmi, je jistě namístě.
- Vedení spisové dokumentace – jakým způsobem vést spisovou dokumentaci u provázených pěstounských rodin, se kterými ORP uzavřel dohodu o výkonu pěstounské péče, pokud tento úřad není příslušný k vedení spisové dokumentace Om (trvalý pobyt dítěte odlišný od trvalého pobytu pěstouna)? Bude tato situace ošetřena v upravené Instrukci k vedení spisové dokumentace? Z praxe se dále ukazují problémy při vedení spisové dokumentace OM u dětí v PP prarodičů, kdy další sourozenci jsou v rodině (soudní dohled). Spis si pracovníci navzájem neustále půjčují a v konečném důsledku je to dost nepřehledné – listiny týkající se dítěte v PP jsou proloženy listinami ostatních dětí (špatně se pak v takovém spise orientuje). Obecním úřadům obcí s rozšířenou působností se jeví jako vhodnější vést spis ohledně pěstounského dítěte ve zvláštní složce, ale vložený do téhož spisu OM.
- ➔ Uvedené otázky budou řešeny v novelizované Instrukce MPSV o vedení evidence dětí a spisové dokumentace obecními úřady obcí s rozšířenou působností.